

Lectio Divina segédanyaga

Évközi 3. vasárnap

B ó

Mk 1,14-20

Szentmise evangéliumi szakaszaihoz

Szerkesztési munka végrehajtói:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Patrisztikus nézőpont

Görföl Tibor, Haász Rebeka Anna, Rácz Dávid,

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita

Szemlélődési nézőpont

Mohay Réka, Rácz Édua Anna

Szerkesztő

Rácz Édua Anna

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Szabóné Nagy Katalin

Zenei nézőpont

Csonka Laura, Frank Áron, Mohay Réka

Lektori szolgálatot teljesítettetek:

Görföl Tibor – patrisztikus vonal áttekintése

Kocsis Imre – biblikus vonal áttekintése

Nagy Éva Anna – nyelvi helyesség áttekintése

Nyúl Viktor –teljes tartalom áttekintése

+ EVANGÉLIUM Szent Márk könyvéből

Térjetekek meg, és higgyetek az evangéliumban!

Miután Jánost elfogták, Jézus Galileába ment, és hirdette az Isten evangéliumát: „Betelt az idő, közel van az Isten országa. Térjetekek meg, és higgyetek az evangéliumban.”

Amikor a Galileai-tó partján járt, látta, hogy Simon és testvére, András, akik halászok voltak, éppen hálót vetnek a tengerbe. Jézus megszólította őket: „Jöjjetek velem, és én emberek halászává teszek titeket.” Azok rögtön otthagyták a hálóikat, és nyomába szegődtek.

Mikor kissé továbbment, meglátta Jakabot, Zebedeus fiát, és testvérét, Jánost, amint a hálókat javították a bárkában. Őket is mindjárt meghívta. Erre otthagyták apjukat, Zebedeust a napszámosokkal együtt, és követték őt.

Ezek az evangélium igéi.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus vonal

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρῦσσειν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ

Miután pedig János átadatott, jött Jézus Galileába hirdetvén az Isten evangéliumát,

15 καὶ λέγων ὅτι **Πεπλήρωται ὁ καιρὸς** καὶ **ἤγγικεν** ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεῦετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

és mondván: „Betelt az idő, és elközelgett az Isten királysága: térjete meg és higgyetek az evangéliumban.”

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἄλιεῖς.

És elhaladva a Galileai - tenger mellett látta Simont és András, Simonnak a testvérét, (hálót) kivetőket a tengerben: ugyanis halászok voltak.

17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἄλιεῖς ἀνθρώπων.

És mondta nekik Jézus: „Rajta, utánam! És (azt) fogom tenni, hogy ti emberek halászhálózatok lesztek.”

18 καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

És rögtön elhagyva a hálót csatlakoztak hozzá.

19 Καὶ προβάς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα,

És egy kicsit továbbhaladva látta Jakbot, a Zebedeusét, és Jánost, az ő testvérét, és őket a bárkában a hálót rendezőket (akik a bárkában a hálót rendezték),

20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαιὸν ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

és rögtön hívta őket. És elhagyva az apjukat Zebedeust a béreseikkel a bárkában, elmentek utána.

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹⁴Postquam autem traditus est Ioannes, venit Iesus in Galilaeam praedicans evangelium Dei

¹⁴János elfogatása után Jézus Galileába ment, s ott hirdette az Isten evangéliumát

¹⁴Miután János átadatott, Jézus Galileába ment, hogy hirdesse Isten evangéliumát.

¹⁴János fogságba jutása után Jézus Galileába ment, és hirdetni kezdte Isten (országának) evangéliumát.

¹⁴Minekutána pedig János tömlöczbe vettetett, elméne Jézus Galileába, prédikálván az Isten országának evangéliumát,

¹⁴Miután Jánost fogságba vetették, Jézus Galileába ment hirdetvén Isten evangéliumát:

¹⁵et dicens: “ Impletum est tempus, et appropinquavit regnum Dei; paenitemini et credite evangelio ”.

¹⁵és mondta: „Beteljesedett az idő, és már közel van az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban.”

¹⁵Azt mondta: »Betelt az idő, és elközelgett az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban.«

¹⁵Ezt hangoztatta: „Az idő betelt: közel van Isten országa. Térjete meg és higgyetek az üdvösség jóhírében.”

¹⁵És mondván: Bétölt az idő, és elközelített az Istennek országa; térjete meg, és higgyete az evangéliumban.

¹⁵„Itt a pillanat! Közel van az Isten országa! Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban!”

¹⁶Et praeteriens secus mare Galilaeae vidit Simonem et Andream fratrem Simonis mittentes in mare; erant enim piscatores.

¹⁶Amikor Jézus a Galileai-tó partján járt, látta, hogy Simon és testvére, András – halászok lévén – épp hálót vetnek a vízbe.

¹⁶Amikor a galileai tenger mellett elment, meglátta Simont és testvérét Andrást, amint hálót vetettek a tengerbe, mert halászok voltak.

¹⁶Amikor Jézus a galileai tenger mellett járt, látta, hogy Simon és testvére, András, akik halászok voltak, hálót vetnek a vízbe.

¹⁶Mikor pedig Galilea tengere mellett járt, látá Simont és Andrást, annak testvérét, a mint a tengerbe hálót vetének; mert halászok valának.

¹⁶Amikor a Galileai-tenger partján járt, meglátta Simont és Andrást, Simon testvérét, amint hálót vetettek a tengerbe. Halászok voltak ugyanis.

¹⁷Et dixit eis Iesus: “ Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum ”.

¹⁷Jézus ezt mondta nekik: „Gyertek, kövessetek, és emberek halászává teszlek benneteket.”

¹⁷Jézus azt mondta nekik: »Jöjjetek utánam, és én emberek halászaivá teszlek titeket!«

¹⁷Jézus felszólította őket: „Jöjjetek utánam! Én emberhalászokká teszlek titeket.”

¹⁷És monda nekik Jézus: Kövessetek engem, és én azt mívelem, hogy embereket halászsztatok.

¹⁷Így szólt hozzájuk Jézus: „Jöjjetek utánam, és emberhalászokká teszlek benneteket!”

¹⁸Et protinus, relictis retibus, secuti sunt eum.

¹⁸Rögtön otthagyták hálójukat és követték.

¹⁸Ők azonnal elhagyták hálóikat, és követték őt.

¹⁸Ők mindjárt ott is hagyták a hálót és csatlakoztak hozzá.

¹⁸És azonnal elhagyván az ő hálóikat, követték őt.

¹⁸Erre azonnal otthagyták a hálókat, és követték.

¹⁹Et progressus pusillum vidit Iacobum Zebedaei et Ioannem fratrem eius, et ipsos in navi componentes retia,

¹⁹Alig ment valamivel tovább, megpillantotta Jakabot, Zebedeus fiát és testvérét, Jánost, amint a hálót szedték rendbe a bárkában.

¹⁹Kissé továbbmenve meglátta Jakabot, Zebedeus fiát, és testvérét, Jánost, amint ők is a hálóikat javították a hajóban,

¹⁹Kissé tovább haladva megpillantotta Zebedeus fiát, Jakabot és testvérét, Jánost, amint hálóikat foltozgatták bárkájukban. Mindjárt hívta őket is.

¹⁹És onnan egy kevéssé elébb menve, látá Jakabot, a Zebedeus fiát és annak testvérét, Jánost, a mint a hajóban azok is a hálókat kötözgetik vala.

¹⁹Amikor kissé továbbment, meglátta Jakabot, Zebedeus fiát és Jánost, a testvérét, amint a hálóikat javígtatták a bárkában.

²⁰et statim vocavit illos. Et, relicto patre suo Zebedaeo in navi cum mercennariis, abierunt post eum.

²⁰Őket is mindjárt meghívta. Erre otthagyták apjukat, Zebedeust, halászlegényeivel a bárkában, és a nyomába szegődtek.

²⁰és azonnal hívta őket. Azok pedig elhagyva apjukat, Zebedeust a béresekkkel együtt a hajóban, követték őt.

²⁰Azok otthagyták a bárkában atyjukat, Zebedeust a halászlegényekkel együtt és nyomába szegődtek.

²⁰És azonnal hívá őket. És ők atyjukat, Zebedeust a napszámosokkal a hajóban hagyva, utána menének.

²⁰Azonnal meghívta őket. Azok pedig apjukat, Zebedeust a napszámosokkal együtt a hajóban hagyva utánamentek.

1.1.3. Szöveg behatárolása

Az evangélista jelzi, hogy Keresztelő János fogságba kerülése után Jézus Galileába megy, hogy hirdesse az örömhírt, vagyis az előző epizódhoz képest (Mk 1,12-13) időbeli és helyszínbeli változással és új

tematikával találkozunk, ami a perikópa kezdetét mutatja (Mk 1,14). Az első tanítványok név szerinti megemlézése, és a két meghívás-történet leírása pedig már egy újabb epizódot feltételeznek (Mk 1,16-20). Végül Kafarnaum városának megnevezése, illetve Jézusnak a szombatonkénti zsinagógai tanításáról szóló beszámoló ismét egy új szakaszt sejtet (Mk 1,21-). Így megállapítható, hogy az általunk tanulmányozott perikópa a Mk 1,14-20 versek között helyezkedik el, s két epizódból áll, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz (Mk 1,14-15 és Mk 1,16-20).

1.1.4. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Márk evangéliumán belül

3,17 “Jakabot, Zebedeus fiát, Jánost, Jakab testvérét, ezeket elnevezte Boanergesnek, vagyis a mennydörgés fiainak”

6,17 “Mert Heródes volt az, aki embereivel elfogatta Jánost, és megkötözve börtönbe vetette testvérének, Fülöpnek a felesége, Heródiás miatt, akit feleségül vett.”

8,35 “Mert aki meg akarja menteni életét, elveszíti. Aki elveszíti értem és az evangéliumért, az megmenti életét.”

10,28-29 “Ekkor Péter megszólalt: „Nézd, mi mindent elhagytunk, és követtünk téged.” Jézus így válaszolt: „Bizony mondom nektek, mindenki, aki értem és az evangéliumért elhagyja otthonát, testvéreit, anyját, apját, gyermekeit vagy földjét”

13,10 “Előbb azonban hirdetni kell az evangéliumot minden népnek.”

14,9 “Bizony mondom nektek, bárhol a világon hirdetik majd az evangéliumot, az ő tetteről is megemlékeznek.”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 3,2 “és így prédikált: „Tartsatok bűnbánatot, mert közel van a mennyek országa!”

Mt 4,12-17 “Amikor Jézus meghallotta, hogy Jánost börtönbe vetették, visszavonult Galileába. Elhagyta Názáretet, és a tenger melletti Kafarnaumba költözött, Zebulun és Naftali vidékére. Így beteljesedett Izajás próféta szava: „Zebulun és Naftali földje, a tenger menti út a Jordánon túl, a pogányok Galileája, a nép, mely sötétségben ült, nagy világosságot látott. Világosság támadt azoknak, akik a halál országában és árnyékában

ültek.” Ettől fogva Jézus elkezdett tanítani. „Tartsatok bűnbánatot – hirdette –, mert közel van a mennyek országa!”

Mt 4,18-22 “Amikor Jézus a Galileai-tó mellett járt, látott két testvért, Simont, másik nevén Pétert és testvérét, Andrást. Halászok voltak, s épp hálót vetettek a tengerbe. Megszólította őket: „Gyertek, kövessetek, s én emberek halászává teszek benneteket!” Azon nyomban otthagyták hálójukat és csatlakoztak hozzá. Útját folytatva megpillantott két másik testvért is, Zebedeus fiát, Jakabot és testvérét, Jánost. Épp hálójukat javígtatták a bárkában, apjukkal, Zebedeussal. Őket is hívta. Rögtön otthagyták a bárkát apjukkal egyetemben, és a nyomába szegődtek.”

Mt 13,47 “Végül hasonlít a mennyek országa a tengerbe vetett hálóhoz, amely mindenféle halat összefog.”

Mt 24,14 “Az országnak ezt az evangéliumát hirdetni fogják az egész világon, bizonyságul minden népnek, és akkor jön el a vég.”

Lk 4,14-15 “Jézus most a Lélek erejével visszatért Galileába. Híre elterjedt az egész környéken. Tanított a zsinagógákban, és mindenki magasztalta.”

Lk 5,1-11 “Amikor egyszer a Genezáret tavánál állt, nagy tömeg sereglett oda hozzá, hogy hallgassa az Isten szavát. Láta, hogy a tó partján két bárka vesztegel. A halászok kiszálltak, és a hálót mosták. Beszállt hát az egyik bárkába, Simonéba, s megkérte, hogy lökje egy kicsit beljebb a parttól. Aztán leült, és a bárkából tanította a népet. Amikor befejezte a tanítást, így szólt Simonhoz: „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálókat halfogásra!” „Mester, egész éjszaka fáradoztunk, s nem fogtunk semmit, de a te szavadra, kivetem a hálót” – válaszolta Simon –, és így is tett, s annyi halat fogtak, hogy szakadozni kezdett a háló. Intettek a másik bárkában levő társaiknak, hogy menjenek segíteni. Mentek is, és úgy telerakták mind a két bárkát, hogy majdnem elsüllyedt. Ennek láttán Simon Péter Jézus lábához borult, és e szavakra fakadt: „Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok!” Mert a szerencsés halfogás láttán társaival együtt félelem töltötte el. Hasonlóképpen Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, Simon társait. De Jézus így szólt Simonhoz: „Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel.” Kivonták a hajókat a partra, és mindenüket elhagyva követték.”

Lk 9,54 “Ennek láttán a tanítványok, Jakab és János felháborodtak: „Uram, ha akarod, lehívjuk az égből a tüzet, hadd pusztítsa el őket!”

Jn 1,35-51 “Másnap megint ott állt János két tanítványával, s mihelyt meglátta Jézust, amint közeledett, így szólt: „Nézzétek, az Isten Báránya!” E szavak hallatára a két

tanítvány Jézus nyomába szegődött. Amikor Jézus megfordult, s látta, hogy követik, megkérdezte: „Mit akartok?” Így feleltek: „Rabbi – ami annyit jelent, mint Mester –, hol lakol?” „Gyertek, nézzétek meg!” – mondta nekik. Elmentek vele, megnézték, hol lakik, s aznap nála is maradtak. A tizedik óra körül járhatott. A kettő közül, aki János szavára követte, az egyik András volt, Simon Péter testvére. Reggel találkozott testvérével, Simonnal, s szólt neki: „Megtaláltuk a Messiást, vagy más szóval a Fölkentet”, s elvitte Jézushoz. Jézus ráemelte tekintetét, s így szólt hozzá: „Te Simon vagy, János fia, de Kéfa, azaz Péter lesz a neved.” Másnap Galilea felé tartva találkozott Fülöppel. Felszólította: „Gyere és kövess!” Fülöp Betszaidából, András és Péter városából való volt. Fülöp találkozott Natánaellel és elmondta neki: „Megtaláltuk, akiről Mózes törvénye és a próféták írnak, a názáreti Jézust, Józsefnek a fiát.” „Jöhet valami jó Názáretből?” – kérdezte Natánael. „Gyere és győződjél meg róla!” – felelte Fülöp. Amikor Jézus meglátta Natánaelt, amint feléje tartott, ezt mondta róla: „Lám, egy igazi izraelita, akiben nincs semmi álnokság.” Natánael megkérdezte tőle: „Honnét ismersz?” Jézus így válaszolt: „Mielőtt Fülöp hívott volna, láttalak, a fügefá alatt voltál.” Natánael erre felkiáltott: „Rabbi (azaz: Mester), te vagy az Isten Fia, te vagy Izrael királya!” Jézus ezt felelte neki: „Mivel megmondtam, hogy láttalak a fügefá alatt, hiszel. De nagyobb dolgokat is fogsz még látni.” Majd hozzátette: „Bizony, bizony, mondom nektek: Látni fogjátok, hogy megnyílik az ég, s az Isten angyalai föl- s leszállnak az Emberfia fölött.”

Jn 3,24 “János akkor még nem volt börtönben”

Jn 4,1-3.43-46 “Amikor Jézus megtudta, hogy a farizeusok úgy értesültek, hogy ő több tanítványt szerez és keresztel, mint János – noha Jézus maga nem keresztelt, csak a tanítványai –, elhagyta Júdeát és visszatért Galileába” “A két nap elteltével folytatta útját Galilea felé. Jézus maga állapította meg, hogy saját hazájában nincs a prófétának becsülete. Mégis, amikor Galileába ért, a galileaiak szívesen fogadták, mert mind látták, amit az ünnep alkalmával Jeruzsálemben tett, hisz ott voltak az ünnepen. Így újra a galileai Kánába ment, ahol a vizet borrrá változtatta. Kafarnaumban volt egy királyi tisztviselő, akinek a fia beteg volt.”

Jn 6,8 “Az egyik tanítvány, András, Simon Péter testvére megszólalt”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

2Kir 6,19 “Erre így szólt hozzájuk Elizeus: „Nem ez az út az, s nem ez az a város! Gyertek utánam, elvezetlek benneteket ahhoz az emberhez, akit kerestek.”

Tób 14,5 “Akkor Isten megint megkönyörül rajtuk, és visszavezeti őket Izrael földjére. Újra fölépítik házáat, ha nem is lesz olyan szép, mint a régi volt, addig, míg el nem jön annak is az ideje. Akkor aztán mindnyájan hazatérnek a fogságból, s teljes pompájában újjáépítik Jeruzsálemet, és újra fölépítik benne az Isten házáat, amint Izrael prófétái előre megmondták.”

Jer 16,16 “Íme, sok halászt küldök – mondja az Úr –, hogy kihalásszák őket; aztán sok vadászt küldök, hogy felhajtsák őket minden hegyen és minden dombon, egészen a kősziklák barlangjaiig.”

Ez 47,10 “Partján halászok állnak. En-Gadditól En-Eglajimig hálókat vetnek ki. Olyan tömérdek és sokfajta hala lesz, mint a Nagy Tengernek.”

Dán 7,22 “míg el nem jött az Ősöreg, és igazságot nem szolgáltatott a Fölséges szentjeinek, s míg el nem érkezett az idő, és a szentek el nem foglalták a királyságot.”

Róm 1,1 “Pál, Krisztus Jézus szolgálója, meghívott apostol, akit az Isten kiválasztott evangéliumának hirdetésére”

Gal 4,4 “De amikor érkezett az idők teljessége, az Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, és ő alávetette magát a törvénynek”

Ef 1,10 “hogyan elérkezik az idők teljessége, és Krisztusban, mint Főben, újra egyesít mindent, ami a mennyben és a földön van.”

1.1.5. Szó szerinti értelmezés

Márk hangsúlyozni kívánja, hogy Jézus egyik legfontosabb tevékenysége az örömhír meghirdetése: vagyis, hogy beteljesedett a várakozás ideje, elközelgett Isten uralma. Mindennek a fényében értelmezendők Jézus szavai és tettei.

Továbbá az evangélista kiemeli azt is, hogy az evangélium ajándéka a hitre és a megtérésre való felhívással párosul, ami nagyon szépen megmutatkozik csírájában az első tanítványok meghívásában is már.

Márk mindjárt művének elején nyomatékosítani akarja, hogy a keresztény ember feladata a Jézus-követés, ami azt jelenti, hogy a tanítvány elhagyva mindenét a Mester után indul el, követi Őt.

1.1.6. Kulcsszavak elemzése

Πεπλήρωται (*peplérótáj*) (Mk 1,15): 'beteljesült, megtelt, betöltetett'

Az igealak (perfectum) egy olyan múlt idejű cselekvést jelöl, ami a múltban történt, de a jelenben érezteti a hatását. Vagyis, ami betelt, beteljesült, az a mostra, a jelenre hatással van, érezhető a hatása. Ez az igealak Jézus első szava a Márk-evangéliumban. A szenvedő szerkezet arra utal, hogy Isten az, aki beteljesítette a kijelölt időt: az Ő ingyenes ajándéka (kegyelmi adománya), hogy betelt az idő. Vagyis Jézusnak minden cselekedete és szava ennek a fényében értelmezhető: Istennek minden ígérete a Fiában teljesült be (vö. 2Kor 1,19-20): Jézussal elérkezett a kegyelmi időszak, amit a „ὁ καιρὸς” (*ho kájrosz*) (Mk 1,15) szó jelent.

Ennek az igealaknak az egyes szám harmadik személyű formája az Újszövetségben ötször fordul elő. Három alkalommal Jézus mondja önmagával, küldetésével kapcsolatban, hogy betelt az idő (Mk 1,15), beteljesedett az Írás (Lk 4,21), illetve, hogy még nem teljesedett be az ő szenvedésének (húsvétjának) az ideje (Jn 7,8). Továbbá Keresztelő János vallja meg, hogy Jézus eljövetele miatt az ő öröme teljessé lett (Jn 3,22). Végül Pál apostol használja ezt a formát hangsúlyozva azt, hogy a törvény a szeretet parancsának a szavában teljesedik be (Gal 5,14).

Vagyis Jézusnak ebben az első szavában is felragyog már Isten hűsége és szeretete az emberek felé, ami az Isten Fiában tárult fel végérvényesen és a legteljesebben!

ἤγγικεν (*éngiken*) (Mk 1,15): 'elközelgett, elközelített, közel van, itt van'

Hasonlóan az előző igealakhoz, ez a forma is (perfectum) egy olyan múlt idejű cselekvést takar, ami a múltban történt, de a jelenben is érezhető a hatása: elközelgett, elközelített, azaz közel van, itt van. Viszont nem szenvedő, hanem cselekvő az ige, vagyis az alanya a cselekvő maga.

Ennek az igeformának az egyes szám harmadik személyű alakja az Újszövetségben 14-szer fordul elő. Az evangéliumokban tízszer Jézus, egyszer Keresztelő János (Mt 3,2) mondja ki ezt a szót, tehát tipikusan

jézusi kifejezésről van szó! Hatszor kapcsolódik az ige a mennyek/Isten országához, ami közel van (Mt 3,2; Mt 4,17; Mt 10,7; Mk 1,15; Lk 10,9.11), egyszer ahhoz az órához, amikor az Emberfiát elfogják (Mt 26,45), kétszer az áruló Júdáshoz, aki közeledik (Mt 26,46; Mk 14,42). Az utolsó öt alkalommal pedig Jeruzsálem pusztulásának (Lk 21,20), illetve a világ végének, Jézus Krisztus második eljövételének a közeledtére utal (Lk 21,8; Róm 13,12; Jak 5,8; 1Pét 4,7).

Tehát a kifejezés az újszövetségi Szentírás tükrében jelöli Jézus nyilvános működésének kezdetét, húsvétját és második eljövételét is. Vagyis mindaz, amit Jézus tesz és mond, annak a Jézusnak a tevékenysége, aki meghal, feltámad, s dicsőségesen vissza fog egyszer térni a világ végén.

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus vonal

2.1.1. Atyák Bibliája

Salamon Ódája
(13, 1 – 4)

Hegyezzétek ki a nézéseket!
Az Úr a mi tükrünk;
nyissátok ki a szemeket és csodálkozzatok,
tanuljátok meg arcotok vonásait!
Mossátok a himnuszokat az ő lelkében,
Gyomláljátok ki a sarat arckifejezéseitekről!
Szeressétek az Ő szentségét és viseljétek azt,
álljatok vele folt nélkül örökké.
Alleluja!

Vö.: Salamon Ódája, 13, 1 – 4 (Oda Salomonis, 13, 1 – 4)

Az örök élet ígéretének elnyeréséhez nem csak egyszerűen a bűnbánat teljesítése szükséges, igazi erejét akkor fejt ki, ha szeretettel párosul: „*Mindenekelőtt szeressétek egymást figyelmesen, mert a szeretet befedi a bűnök sokaságát.*” (1 Pét 4, 8). Hasonlóképpen olvashatjuk Sirák fiának könyvében: „*Vitázzal oltják el a lobogó tűzlángot, az irgalmas szeretet bűnöket engesztel.*” (Sir 3, 30). Önmagában a bűnbánatnak nincs értelme, de

Istenre irányulva már igen. Mi irányítja Isten felé a bűnbánatot? Nem más, mint az iránta érzett szeretet. Ha valakit szeretünk, azért sok mindent megteszünk. Ápoljuk, ha beteg, virrasztunk mellette, segítünk a problémáit megoldani, és még lehetne sorolni. De mindezeknek az iránta érzett szeretet adja meg az értelmét. Hasonlóképpen a bűnbánatnak is. Szeretem az Istent, épp ezért nem akarok bűnösen elé állni: „*Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban.*” (Mk 1, 15).

Vö.: Johannes Cassianus, Collationes, 20, 8 (Cassiano Giovanni, Collationes, 20, 8)

2.1.2. Catena Aurea

2.1.3. Szó szerinti fordítás

2.2. Tanítóhivatali vonal

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

A folyamatos és belső megtérés

III. A megkereszteltek megtérése

1427. Jézus a megtérésre hív. E meghívás lényeges része az Ország meghirdetésének: „És betelt az idő, és elközelgett az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban!” (Mk 1,15) Az Egyház igehirdetésében ez a meghívás elsősorban azokhoz szól, akik még nem ismerik Krisztust és az ő evangéliumát. Így a keresztség az első és alapvető megtérés fő helye. Az evangéliumban való hit és a keresztség által (vö. ApCsel 2,38) mond ellen az ember a gonosznak, s nyeri el az üdvösséget, azaz az összes bűnök bocsánatát és az új élet ajándékát.

1428. Krisztus meghívása a megtérésre állandóan visszhangzik tehát a keresztyének életében. E második megtérés állandó feladat az egész Egyház számára, mely „bűnösöket foglal magába, egyszerre szent és mindig megtisztulásra szorul, ezért szüntelenül a bűnbánat és a megújulás útját járja” (LG 8.). E megtérésre törekvés nem pusztán emberi tett. A „töredelmes szív” (vö. Zsolt 51,19) mozgása ez, melyet a kegyelem vonz és indít (vö. Jn 6,44; 12,32), hogy válaszoljon az irgalmas Isten szeretetére, aki előbb szeretett bennünket (vö. 1Jn 4,10).

1429. Szent Péter megtérése Mestere háromszoros megtagadása után ezt tanúsítja. Jézus végtelenül irgalmas tekintete váltja ki a bánat könnyeit (vö. Lk 22,61-62) és - az Úr föltámadása után - Péter iránta való szeretetének háromszoros megerősítését (vö. Jn 21,15-17). A második megtérésnek közösségi jellege is van. Ez mutatkozik meg a meghívásban, melyet az Úr egy egész Egyházhhoz intéz: „Tarts bűnbánatot!” (Jel 2,5.16).

Szent Ambrus a két megtérésről mondja: „az Egyháznak pedig van vize is, könnye is, keresztvize és bűnbánati könnyei” (Szent Ambrus: Epistula extra collectionem 1 /41/, 12: CSEL 82/3, 152 /PL 16, 1116/).

IV. A belső bűnbánat

1430. Miként már a prófétáknál is, Jézusnál a meghívás a megtérésre és a bűnbánatra elsősorban nem a külső cselekedetekre irányul, a „zsákra és hamura”, böjtölésre és önmegtagadásokra, hanem a szív megtérésére, a belső bűnbánatra. Enélkül a bűnbánat cselekedetei természetlenek és hazugok; ezzel szemben a belső megtérés e lelkiület látható jelekkel való kifejezésére sarkall gesztusokban és bűnbánati gyakorlatokban (vö. Jo 2,12-13; Iz 1,16-17; Mt 6,1-6.16-18).

1431. A belső bűnbánat az egész élet gyökeresen új iránya, visszafordulás teljes szívből Istenhez, a bűn elhagyása, elfordulás a rossztól, elkövetett gonosz cselekedeteink megtagadása. Ugyanakkor magában foglalja a vágyat és az elhatározást az élet megváltoztatására, reménykedve az isteni irgalmasságban és bízva az ő kegyelmének segítségével. A szív e megtérését üdvös fájdalom és szomorúság kíséri, melyet az egyházatyák animi cruciatus-nak, a 'lélek gyötrelmének' és compunctio cordis-nak, a 'szív bánkódásának' neveznek (vö. Trienti Zsinat, 14. sessio: Doctrina de sacramento paenitentiae, 4: DS 1676-78; uaz, Canones de paenitentia, 5. kánon: DS 1705; Római Katekizmus, 2, 5, 4: Kiad. P. Rodríguez /Vatikán-Pamplona, 1989/ 289.).

1432. Az ember szíve nehéz és megkérgegedett. Istennek az emberbe új szívet kell adnia (vö. Ez 36,26-27). A megtérés elsősorban Isten kegyelmének műve, aki megteszi, hogy a szívünk visszatér öhozá: „Téríts magadhoz minket, Uram, és mi megtérünk” (Siral 5,21). Isten adja nekünk az erőt, hogy újra tudjunk kezdeni. Amikor a szívünk fölfedezi Isten szeretetének nagyságát, megrendül a bűn szörnyűségétől és súlyától, és kezd félni attól, hogy bűnnel megbántsa Istent és elszakadjon tőle. Az emberi szív megtér, ha föltekint arra, akit bűneink keresztülszúrtak (vö. Jn 19,37; Zak 12,10).

„Tekintsünk Krisztus vérére, és megértjük, mennyire értékes Atyja számára; mert üdvösségünkért kiontva az egész világnak meghozta a bűnbánat kegyelmét.” (Római Szent Kelemen: Epistula ad Cortnthios 7, 4: SC 167, 110 /Funk 1, 108/)

1433. Húsvét óta a Szentlélek vádolja a világot a bűnről (vö. Jn 16,8-9), tudniillik, hogy nem hittek abban, akit az Atya küldött. De ugyanez a Lélek, aki fölfedi a bűnt, a Vigasztaló (vö. Jn 15,26), aki nyújtja az emberi szívnek a bűnbánat és a megtérés kegyelmét (vö. ApCsel 2,36-38; II. János Pál pápa: Dominum et vivificantem enciklika, 27-48: AAS 78 /1986/, 837-868).

II. A megtérés és a társadalom

1886. A társadalom elengedhetetlenül szükséges az emberi hivatás megvalósításához. E cél eléréséhez tiszteletben kell tartani az értékek hierarchiáját, mely „az anyagi és természetes dolgokat alárendeli a belső és lelki dolgoknak” (II. János Pál pápa: Centesimus annus enciklika, 36: AAS 83 /1991/, 838).

Az emberi társadalom mindenekelőtt úgy tekintendő, mint ami főleg a lélekhez tartozik; általa az emberek az igazság fényével megvilágosítva a dolgok ismeretét megosztják egymás között; érvényt szerezhetnek jogaiknak és teljesíthetik kötelelességeiket; késztetést kapnak a lelki javak utáni törekvésre: bármilyen tisztességes dologra vonatkozóan egymás között jogos kívánságot táplálhatnak; állandó kívánságként él bennük, hogy legértékesebb javaikat másoknak átadhassák; mások lelki javaira úgy tekintenek, hogy azt a saját javukra fordítsák. Ezek a javak egyszersmind kapcsolatban vannak mindazzal és irányítják mindazt, ami a tanokra, a gazdasági ügyekre, a törvények parancsaira és a többi dologra vonatkozik, amelyek kívülről alkotják az emberi társadalmat és folyamatosan kibontakoztatják azt.” (XXIII. János pápa: Pacem in terris enciklika, 36: AAS 55 /1963/, 266)

1887. Az eszközök és a célok fölcserélése (vö. II. János Pál pápa: Centesimus annus enciklika, 36: AAS 83 /1991/, 844.), mely végső céllá teszi azt, ami csupán eszköz, vagy amikor az embereket pusztán egy cél eléréséhez szükséges eszköznek tekintik, igazságtalan struktúrákat hoz létre, melyek „megnehezítik és gyakorlatilag lehetetlenné teszik az isteni Törvényhozó parancsaihoz igazodó keresztény életet”. (XII. Pius pápa rádiós beszéde 1941. június 1-jén: AAS 33 /1941/, 197.)

1888. Éppen ezért az emberi személy lelki és erkölcsi képességeire és a belső megtérés állandó igényére támaszkodva erőfeszítéseket kell tenni olyan társadalmi változások érdekében, melyek valóban az embert szolgálják. A szívből való megtérés elsőbbségének elismerése nem zárja ki, hanem inkább hangsúlyozza a kötelezettséget, hogy megfelelő módon javítsák a bűnre csábító intézményeket és életföltételeket, hogy az igazságosság normáihoz igazodva tökéletesedjenek, és ne gátolják, hanem előmozdítsák a jót (LG 36).

1889. A kegyelem segítsége nélkül az emberek képtelenek „megtalálni a gyakran szűk ösvényt a rossznak engedő kishitűség és az erő között, mely megkettőzi a rosszat azzal az önámítással, hogy le tudja győzni a rosszat” (II. János Pál pápa: Centesimus annus enciklika, 25: AAS 83 /1991/, 838). Ez az ösvény a szeretet, tudniillik Isten és felebarát szeretetének útja. A szeretet a legfontosabb társadalmi parancsolat. Tiszteletben tartja a másikat és annak jogait. Megkívánja az igazságosság gyakorlását és egyedül ő tesz rá alkalmassá. Önmagát elajándékozó életre indít: „Aki meg akarja menteni életét, elveszíti, de aki elveszíti, megmenti azt” (Lk 17,33).

2.2.2. Pápai gondolatok

Szent II. János Pál pápa: Redemptor hominis

II. János Pál pápa első enciklikája Az emberek Megváltója

vö. Mk 1,11; Mk 1,15

20. Az Eucharisztia és a bűnbánat szentsége

A megváltás misztériumán, azaz Jézus Krisztus beteljesített megváltó művén belül az Egyház nemcsak Mestere Evangéliumának válik részesévé az Isten szava iránti hűség és az igazság szolgálata által, hanem reménnyel és szeretettel teljes engedelmessége révén Krisztus megváltó tetteinek erejéből is részesedik, melyet Ő szentségi formában elsősorban az Eucharishtiában fejezett ki és foglalt össze¹. Az Eucharisztia az egész szentségi élet alapja és csúcsa, melynek révén minden Krisztus-hívő elnyeri a megváltás üdvözítő erejét, miközben végig járja az utat a keresztség misztériumától – melyben az Apostol szava szerint eltemetkezünk Krisztus halálában – egészen a föltámadásban való osztozásig². Ebből a tanításból az is érthetőbbé válik, hogy mind az Egyház egészének, mind az egyes hívők szentségi élete miért éppen az Eucharishtiában éri el tökéletes teljességet. Ebben a szentségben ugyanis Krisztus akaratából szüntelenül megújul annak az áldozatnak a misztériuma, melyben a kereszt oltárán Ő egészen fölajánlotta magát az Atyának; az Atya pedig elfogadta ezt az áldozatot, és Fiának teljes odaadásáért, mellyel „engedelmes lett mindhalálig”³, viszonzásul a maga atyai ajándékát adta, azaz az új halhatatlan életet a föltámadásban, mert az Atya kezdettől fogva forrása és ajándékozója minden életnek. Ez az új élet, mely magában foglalja a megfeszített Krisztus testi megdicsőülését, egyúttal hatékony jelévé vált az embernek szóló új ajándéknak is, aki a Szentlélek, aki által az isteni élet – melyet az Atya önmagában birtokol és ad a Fiának – közöltetik mindazokkal az emberekkel, akik egyé válnak Krisztussal⁴.

Az Eucharisztia ennek az egységnek a legtökéletesebb szentsége. Amikor ugyanis ünnepeljük az Eucharishtiát részesedünk benne, egyesülünk a földi és mennyei Krisztussal, aki közbenjár értünk az Atyánál⁵; de mindig áldozatának megváltó tette révén egyesülünk, az áldozat révén, mellyel megváltott minket, úgyhogy „drága áron vagyunk megváltva”⁶. Ugyanakkor megváltásunk e „nagy ára” mutatja, mekkora jelentőséget tulajdonít Isten az embernek, s bizonyítja a Krisztusban elrejtett méltóságunkat is. Mert amikor Isten fiaivá válunk⁷ és fogadott gyermekek leszünk⁸, Krisztushoz hasonlóan egyúttal „ország és papság” leszünk, és elnyerjük a „királyi papságot”⁹, azaz részesévé válunk annak az egyszeri és visszavonhatatlan helyreállításnak, amellyel az örök Fiú, aki egyúttal igaz ember is, a világot és az embert újra visszavitte az Atyához¹⁰. Az Eucharisztia az a szentség, melyben a legteljesebben fejeződik ki

---

¹ SC 10

² vö. Róm 6,3

³ Fil 2,8

⁴ vö. Jn 5,26; 1Jn 5,11

⁵ vö. Zsid 9,24; 1Jn 2,1

⁶ vö. 1Kor 6,20

⁷ Jn 1,12

⁸ vö. Róm 8,23

⁹ Jel 5,10; 1Pt 2,9

¹⁰ vö. Jn 1,1-4,18; Mt 3,17; 11,27; 18,8; Mk 1,11; Lk 1,32.35; 3,22; Róm 1,4; 2Kor 1,19; 1Jn 5,5.20; 2Pt 1,17; Zsid 1,2

új életünk, benne Krisztus maga „tanúskodik”¹¹ lelkünknek a Szentlélekben mindig és állandóan új formákban, hogy a Megváltás misztériumának részeseként vehetünk a kiengesztelés gyümölcseiből, amelyeket ő hozott létre és osztogat az Egyház szolgálatai által¹².

Nemcsak a tanításban, hanem a létben alapvető igazság: az Eucharisztia építi az Egyházat¹³, és úgy alakítja, hogy Isten népének igazi közössége, a hívők összegyűlt társasága legyen, melyet ugyanaz az egység jellemzi, melynek az Apostolok és az első tanítványok voltak részesei. Az Eucharisztia ezt a közösséget és egységet mindig újra építi; Krisztus áldozatának alapján építi és újíja meg, hiszen annak kereszthalála emlékezetét őrzi, akinek vére árán meg vagyunk váltva¹⁴. Így tehát az Eucharisziában szinte megérintjük az Úr testének és vérének misztériumát, miként ezt a szentség alapításakor kimondott szavak mondják. S ugyanezek a szavak az alapítás erejéből következően az Eucharisztia folytonos ünneplésének is formája lettek, melyeket azok ejtenek ki, akik az Egyházban erre a szolgálatra vannak szentelve.

Az Egyház az Eucharisziából él. Annak a szentségnek a kimeríthetetlen gazdagságából, melynek csodálatos lényegéről és hatásairól az egyházi Tanítóhivatal a legrégebb időktől fogva napjainkig ismételtelen tanított¹⁵. Bizonyossággal állíthatjuk azonban, hogy e tanítás – jóllehet teológus lángelmék, nagy imádkozók, misztikusok és aszkéták gazdagították e szentség iránti teljes hitükkel – megállt a titok küszöbén, hiszen a megértésre törekvő értelem és az emberi szó képtelen elmondani azt, hogy tulajdonképpen mi is az Oltáriszentség, milyen hatásai vannak és mi történik benne. Az Eucharisztia tényleg kimondhatatlan szentség! Az Egyháznak mint Isten népének lényeges kötelessége s mindenekelőtt látható kegyelme és természetfölötti erőforrása az eucharisztikus életben és az Eucharisztia tiszteletében való kitartás és szüntelen haladás, s az Eucharisztia hatósugarán belüli lelki fejlődés. Éppen ezért még kevésbé tehetjük meg – akár gondolatban, akár életünkben, akár cselekedeteinkben –, hogy e valóban legszentebb szentséget megfosszuk igazi természetétől és sajátos jelentésétől. Mert ez a szentség egyszerre szentségi áldozat, szentségi egyesülés és szentségi jelenlét. És jóllehet igaz, hogy az Eucharisztia a Krisztust követő emberek emberi összetartozásának is jele volt mindig, és annak is kell maradnia, mégsem lehet úgy bánni vele, mintha csak „alkalom” lenne ezen összetartozás kifejezésére. Amikor tehát az Úr Testének és Vérének szentségét ünnepeljük, meg kell őriznünk ennek az isteni misztériumnak teljes mivoltát, és a szentségi jel teljes értelmét, mert Krisztus reálisan jelen van benne, „lelkünket kegyelemmel tölti el, s a jövődő dicsőség záloga nekünk adatik.”¹⁶ Innen következik az a kötelességünk is, hogy vallásos tisztelettel tartjuk meg a liturgikus szabályokat és mindazokat a formákat, melyek a közösség istentiszteletét kifejezik. Elsősorban azért, mert e szentségi jelben teljesen ránk bízva magát az Úr, szinte nem figyelve emberi gyarlóságainkra, méltatlanságunkra, mindennapi gyöngeségeinkre és elkövethető bűneinkre, melyekkel éppen őt bánthatjuk meg.

Az Egyházban ezért mindenkinek, de elsősorban a püspököknek és papoknak gondosan kell arra vigyázniuk, hogy a szeretetnek e Szentsége valóban Isten népe életének középpontjába kerüljön, hogy Krisztus az imádás minden szükséges formájával „szeretetet kapjon a szeretetért”, s így valóban lelkünk élete lehessen¹⁷. Másrészt azonban soha nem feledkezhetünk

---

¹¹ vö. 1Jn 5,5.11

¹² vö. Róm 5,10.11; 2Kor 5,18; Kol 1,20.22

¹³ vö. LG 11

¹⁴ vö. SC 47

¹⁵ vö. *Mysterium fidei* enciklika

¹⁶ SC 47

¹⁷ vö. Jn 6,52.58; 14,6; Gal 2,20

meg Szent Pál szavairól: „Vizsgálja meg magát az ember, és csak azután egyen ebből a kenyérből és igyék ebből a kehelyből”¹⁸. Ez az apostoli figyelmeztetés legalább közvetve utal az Eucharisztia és a bűnbánat szentsége közötti szoros összefüggésre is. Mert amint a tanító Krisztusnak és az Evangéliumnak ez volt az első szava: „tartsatok bűnbánatot és higgyetek az Evangéliumnak”, „metanoείτε”¹⁹, úgy a szenvedés, a keresztség és a föltámadás Szentsége különösen is hangsúlyozza és megerősíti lelkünk felé ezt a buzdítást. Így az Eucharisztia és a bűnbánat szentsége megmutatja az evangéliumi lelkület és az igaz keresztény élet kettős arculatát. Hiszen Krisztus, aki az eucharisztikus lakomára hív, sürget a bűnbánatra is, amikor megismétli: „tartsatok bűnbánatot!” A megtérés szüntelenül megújított szándéka nélkül az Eucharishtiában való részesedés elveszíti teljes megváltó hatását. Elvész, vagy legalábbis csökken a lélekben az a készség, hogy önmagát is odaadja Istennek lelki áldozatul²⁰, pedig ebben fejeződik ki lényegében és általánosan a Krisztus papságában való részesedésünk. Krisztusban ugyanis a papság összekapcsolódik önmaga fölládozásával és az Atya iránt önátadásával; s ez az odaadás, mert határtalan, fölébreszti bennünk – a sokszorosan véges emberekben – annak szükségét, hogy egyre érettebben és egyre mélyebb megtéréssel forduljunk Isten felé.

Az elmúlt években sokat fáradoztak – az Egyház ősi hagyományainak teljesen megfelelően – azért, hogy megbecsülést szerezzenek a bűnbánat közösségi formáinak, s főleg a bűnbánat szentsége közösségi formáinak az Egyház életében. Ezek a törekvések kétségtelenül nagy segítséget jelentenek abban, hogy napjainkban gazdagabbá váljék az Egyház bűnbánati gyakorlata. Nem szabad azonban megfélemedezni arról, hogy a megtérés az ember bensőjének legmélyét érintő tett, melyet senki meg nem tehet a másik helyett, a közösség sem vállalhatja magára. Jóllehet a bűnbánati ájtatosságot közösen végző hívek testvéri közössége nagyon elősegítheti az egyes jelenlévők megtérését, elengedhetetlen, hogy végül is ebben az ájtatosságban ki-ki szíve mélyéről, bűnének teljes tudatában és Istenbe vetett bizalommal vallomást tegyen Isten előtt a zsoltáros szavaival: „Egyedül ellened vétettem”²¹. Éppen ezért az Egyház, míg következetesen végzi a bűnbánat szentségének évszázadokon át kialakult gyakorlatát, nevezetesen az egyéni gyónást – amely a bűnbánatot, az erősfogadást és az elégtételt is magába foglalja –, valójában őrzi az emberi lélek személyes jogát. Azt a jogot tudniillik, mely lehetővé teszi, hogy minden egyes hívő személy szerint közeledjék a megfeszített Krisztushoz, aki megbocsátja a bűnöket; aki a kiengesztelődés szentségének kiszolgáltatója által újra kimondja: „bűneid bocsánatot nyertek”²², „menj, de többé ne vétkezzél!”²³ Magától értetődik, hogy ez Krisztusnak is – minden egyes általa megváltott emberre vonatkozó – joga. Ez azt jelenti, hogy neki joga van hozzá, hogy négy szemközt találkozzék mindegyikünkkel abban a perdöntő órában, amit a megtérésünk és a bűnbocsánat órája jelent. Az Egyház a bűnbánat szentségének őrzésével egyúttal hitet tesz a Megváltás igaz és elevenítő misztériumának valósága mellett is, amely megfelel az ember belső igazságának, az emberi bűnösségnek és a lelkiismeret vágyainak. „Boldogok, akik éheznek és szomjazzák az igazságot, mert jóllakatják őket”²⁴. A bűnbánat szentsége az az eszköz, mely jóllakatja az embert azzal az igazsággal, amely a Megváltótól származik.

---

¹⁸ 1Kor 11,28

¹⁹ Mk 1,15. („térjetekek meg”)

²⁰ vö. 1Pt 2,5

²¹ Zsolt 50,6

²² Mk 2,5

²³ Jn 8,11

²⁴ Mt 5,6

Az Egyházban, mely elsősorban napjainkban az Eucharisztia körül gyűlik össze, és igénye, hogy a hiteles eucharisztikus közösség az összes keresztény egységének jele legyen – mely egység lassan érlelődik is – elevenen kell tartani a bűnbánat szükségességét úgy is, mint szentséget, de úgy is, mint erényt. A bűnbánat erényéről VI. Pál pápa a *Poenitemini* kezdetű apostoli konstitúciójában beszélt. Az Egyház kötelességei közé tartozik, hogy megvalósítsa az ott elmondottakat. De olyan tárgyról van itt szó, melyet nekünk magunknak is még fontolóra kell vennünk, és pontosabban ki kell dolgoznunk általános megfontolások alapján. Még sokak tanácsát ki kell e kérdésben kérnünk a lelkipásztori kollegialitás szellemében, figyelembe véve a különböző hagyományokat és korunk emberének sajátos körülményeit. Mindazonáltal bizonyos, hogy az új Advent Egyházának, annak az Egyháznak, mely az Úr második eljövételére készül, az Eucharisztia és a Bűnbánat Egyházának kell lennie. Életének és tevékenységének csak ilyen spirituális szemléletével lehet az Egyház isteni küldetésű, *missziós Egyház*, úgy, amint ezt az arculatát a II. Vatikáni Zsinat megmutatta.

Szent II. János Pál pápa: *Reconciliatio et poenitentia*

**II. János Pál pápa apostoli buzdítása a kiengesztelődésről és bűnbánatról a mai Egyház küldetésében,
a püspökökhöz, papokhoz és a hívekhez**

Mk 1,15

1. ENNEK AZ OKMÁNYNAK EREDETE ÉS JELENTŐSÉGE

A kiengesztelődésről és bűnbánatról szólva, a mai világ embereinek – férfiaknak és nőknek egyaránt – fel kell figyelniök és újra át kell gondolniök Jézus Krisztusnak, megváltónknak és tanítónknak azokat a szavait, amelyekkel működését megkezdte: „Tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumban!”²⁵ Mai, élő nyelvre fordítva: fogadjátok el a szeretet örömteljes jóhírért, az istengyermekké fogadást és az ebből következő testvériséget.

Sokakban ég a vágy, hogy korunk emberét és világát jobban megismerjék és megértsék, hogy az őket érintő bonyolult kérdéseket megoldják, hogy problémáikat és titkaikat felfedjék, hogy differenciáltan ismerjék meg a bennük erjedő jónak és rossznak kovászát. Ez a törekvés már régóta oly sokakat indított arra, hogy az embert és világát tanulmányozzák. Ez foglalkoztatta a történészeket és a szociológusokat, filozófusokat és teológusokat, pszichológusokat és humanistákat, költőket és misztikusokat: de mindenekelőtt ezt teszi – gondterhelten, de mégis reményteljesen – a lelkipásztor is.

Ez a vizsgálódás rendkívüli módon tűnik ki a II. vatikáni egyetemes zsinat nagyfontosságú pasztorális konstitúciójának, a *Gaudium et spes*-nek főként a bevezetéséből és részletes, hangsúlyozott megállapításaiból. Kitűnik ez továbbá tiszteletreméltó elődeink néhány lelkipásztori bölcsességgel és szeretettel megfogalmazott tanításából. Az ő kiemelkedő eredményüket a történelmi és prófétai jellegű egyetemes zsinat fémjelezte.

Nemcsak mások, hanem a lelkipásztorok is fájdalmasan látják, hogy a mai világ és emberiség jellegzetes vonásai között mily sok, mély és fájdalmas meghasonlás található.

Mk 1,15

---

²⁵ Mk 1,15

4. A SZINÓDUS NÉZŐPONTJA

Ezért minden intézménynek vagy szervezetnek, amely az embernek szolgálni akar és meg akarja menteni alapvető érdekeit, figyelő tekintetét a kiengesztelődésre kell vetnie, hogy annak jelentőségét és horderejét jobban megérthesse, és így le tudja vonni belőle a szükséges és gyakorlati következtetéseket.

De Krisztus Egyháza sem zárkozhat el ez elől. Egy anya odaadásával és egy tanító okosságával buzgón és körültekintően munkálkodik, hogy a szakadás jelei mellett a kiengesztelődés ugyanolyan fontos és jelentős jeleit keresse. Tudatában van annak: számára különös módon adottak a lehetőségek, és a küldetése is kötelezi, hogy a kiengesztelődés igaz és vallásos jellegét úgy hangoztassa, hogy az egység és béke kérdésének lényeges aspektusait jobban megvilágítsa.

Elődeim szüntelenül hirdették a kiengesztelődést, és az egész emberiséget, minden csoportot, minden emberi közösséget, melyet megosztottak és meghasonlottak láttak, kiengesztelődésre szólítottak fel.²⁶

Én magam, belső indításra, meggyőződésem szerint felső sugalmazásra és az egész emberiség kérésére hallgatva kétszer is, bár különböző módon, de mindig ünnepélyesen és hivatásszerűen szóltam a kiengesztelődésről. Először, amikor a VI. püspöki szinódust összehívtam, azután amikor a megváltásunk 1950. évfordulójára hirdetett jubileumi szentév középponti gondolatává tettem.²⁷ Amikor a szinódus számára témát kellett kijelölnöm, teljesen egyetértettem számos püspöktestvérem javaslatával, hogy legyen az a *kiengesztelődés*, szoros kapcsolatban a *bűnbánattal*, pontosabban: *kiengesztelődés és bűnbánat az Egyház küldetésében*.²⁸

A bánat kifejezése és fogalma nagyon összetett. Ha a *metanoiával* kapcsolatban nézzük, amint azt a szinoptikusok használják, akkor a bánat a szív belső megváltozását jelenti Isten szavára, Isten országáért.²⁹ De a *bűnbánat az életmód megváltoztatását is jelenti*, a szív megtérésével összhangban. Ebben az értelemben a „*bűnbánattartás*” kiegészül „*a bűnbánat méltó gyümölcseinek termésével*”.³⁰ Az ember egész létmódja beletartozik ebbe, kész állandóan a jobbra. A *bűnbánat* csak akkor igazi és hatékony, ha *cselekedetekben és magatartásban valósul meg*. Ebben az értelemben a keresztény szóhasználatban a bűnbánat *aszkezésnek* mondható, mely *az ember meghatározott és mindennapi erőfeszítése* Isten kegyelmi segítségével; életét

---

²⁶ A *Pacem in terris* enciklika, mely XXIII. János lelki végrendelete volt (lásd AAS 55 [1963] 257-304) gyakran szerepel mint „szociális dokumentum”, máskor mint „politikai üzenet”, és az is, ha ezeket a fogalmakat egész terjedelmükben nézzük. Ez a pápai tanítás - megjelenése után több mint húsz évvel, úgy tűnik - valójában nemcsak a nemzetek és népek együttélésének stratégiája, hanem hangsúlyozottan a legfőbb értékeket idézi, melyek nélkül a béke a földön csak ábránd marad. Eme értékek egyike az emberek közötti kiengesztelődés; olyan téma, melyre XXIII. János sokszor utalt. Ami VI. Pált illeti, elegendő emlékeztetni az 1975. évi szentév ünneplésére szóló felhívását az egész Egyházhoz és mindenkire e világban. A „megújulás és a kiengesztelődés” legyen ennek a fontos jubileumi évnek középponti gondolata. Nem szabad erről megfeledkezniük a katechetikai intézeteknek sem, melyeknek feladatuk a jubileumi év elmélyítése.

²⁷ „Ez különösen nehéz idő: most minden kereszténytől megköveteli a hivatása, hogy Istennel, az Atyával minél mélyebben engesztelődjék ki Jézus Krisztusban” - így írtam abban a bullában, amelyben a rendkívüli jubileumi szentévet meghirdettem „csak akkor érik el egészen és igazán céljukat, ha új lendülettel mindenki a kiengesztelődés szolgálatába áll, nemcsak Krisztus tanítványai között, hanem minden ember között”. *Aperite portas Redemptori* bulla 3: AAS 75 (1983) 93

²⁸ A szinódus témája pontosabban: kiengesztelődés és bűnbánat az Egyház küldetésében.

²⁹ Mt 4,17; Mk 1,15

³⁰ Lk 3,8

elveszti Krisztus akarata szerint, hogy azt valóságosan megnyerhesse,³¹ *a régi embert levetkőzi, hogy az újat felölthesse,*³² mindent legyűr, *ami tesi,* hogy a *lelki* érvényesüljön, *a földiek helyett a mennyiekre tör,*³³ ahol Krisztus van.³⁴ A bűnbánat tehát *fordulat, mely a szívtől indítatva a cselekedetekre irányul* és átfogja a keresztény ember egész életét.

Mindezekben az értelmezésekben a *bűnbánat* szorosan kapcsolódik a *kiengesztelődéshez*, mert az „Istennel és önmagunkkal való kiengesztelődés” megköveteli, hogy legyőzzük azt a gyökeres törést, melyet a bűn okozott. Ez csak belső fordulatban vagy *változásban* történhet, mely a mindennapi élet bűnbánati cselekményeiben nyilvánul meg.

A szinódus első dokumentuma a *lineamenta* ('vázlat') azért készült, hogy kijelölje a témát, és néhány alapvető szempontot kiemeljen. Ez lehetővé tette az egész világon az egyházi közösségeknek, hogy két éven át foglalkozzanak ezzel a mindenkit érdeklő kérdéssel – a bűnbánattal és a kiengesztelődéssel. Alkalmat kaptak, hogy átgondolják, és ebből a keresztény élethez és apostolkodáshoz új erőt merítsenek. A szinódus közvetlen előkészítéseként tovább mélyítették a kérdést, és az *Instrumentum laborisban* ('fogalmazvány') a püspököknek és munkatársaiknak kellő időben megküldtük. Végül a szinódusi atyák azok segítségével, akik a szinódusra meghívást kaptak, mély felelősségtudattal tárgyalták ezt a témát és vele kapcsolatban számos különböző kérdést. A vitákból, egyező véleményekből, tüzetes és alapos tanulmányokból és kutatásokból összeállt egy nagyértékű kincs, mely a záróokmányban, a *Propositiones*-ban ('javaslatok') nyert lényeges és világos összefoglalást.

A szinódus nem siklott át a kiengesztelődés ama részletein sem, melyek bármi módon alkalmasak a feszültségek enyhítésére és az ellentétek megoldására, a kisebb és nagyobb szakadások leküzdésére és az egység visszaállítására. De főként azon fáradozott, hogy az egyes feszültségeket vizsgálva felfedezze azt a rejtett közös gyökeret, azt az ősi kiengesztelődést, mely minden emberi szívben és tudatban, minden ilyen ügyben a kiengesztelődés forrása lehetne.

A kiengesztelődés dolgában, bármilyen mértékben válik az szükségessé, az Egyház rendelkezik azzal a különös és sajátos adománnyal, hogy egészen le tudjon nyúlni a kiengesztelődés legmélyebb eredetéhez. Küldetésének lényegéből ered, hogy kötelessége egészen a gyökerekig, a bűn okozta legmélyebb sebig lenyúlni, azt gyógyítani, és egyúttal a kiengesztelődést ott kezdeni, amely azután minden más és további kiengesztelődés alapja lehet. Ez volt az Egyház szándéka, és ezt fejtette ki a szinódus.

Erről a kiengesztelődésről beszél a Szentírás, amikor arra buzdít minket, hogy minden erőnkkel erre törekedjünk,³⁵ de figyelmeztet is, hogy az az Isten irgalmas adománya az ember számára.³⁶ Az egész emberiség üdvtörténete, de az egyeseké is, mindig a kiengesztelődés története, melyben Isten, mert ő Atya, emberré lett Fiának vére és keresztje által a világot önmagával kiengesztelte, és így megteremtette a kiengesztelődötték új családját.

---

³¹ Mt 16,24-26; Mk 8,34-36; Lk 9,23-25

³² Ef 4,23

³³ 1Kor 3,1-20

³⁴ Kol 3,1

³⁵ „Krisztus nevében kérünk: engesztelődjete ki az Istennel!” 2Kor 5,20

³⁶ „Ezen felül dicsekszünk is az Istenben Urunk, Jézus Krisztus által, aki megszerezte nekünk a kiengesztelődést” Róm 5,11; Kol 1,20

Szükséges a kiengesztelődés, mert előzőleg törés támadt a bűn miatt, melyből a meghasonlás további formái keletkeztek az ember bensejében és környezetében. Tehát, hogy a kiengesztelődés teljes legyen, szükségszerűen a bűn legmélyebb gyökereitől kell megszabadulnunk. Így a *megettérés és bűnbánat* szoros egységet alkotnak. Lehetetlen a kettőt szétválasztani, vagy az egyikről szólva a másikat elhallgatni.

A szinódus egyidejűleg szólt az egész emberiségnek és minden egyes személynek benső megettéréséről, Istenhez való visszatérésről; ezzel ki akarta fejezni, hogy nincs emberi egység, hacsak szívében mindenki meg nem változik. *A személyes megettérés az emberek közötti egyetértés szükséges útja.*³⁷

Ha az Egyház a kiengesztelődés jóhírét hangoztatja, és meghív arra, hogy a szentségek útján meg is valósítsuk, akkor valóban prófétai módon cselekszik: megmutatja az ember gonoszságának szennyes forrását, megmutatja a meghasonlás okát, és felkelti a reményt, hogy legyőzhetőek a feszültségek és a szakadások. Így minden területen egyetértésre és békére juthatunk. Ez az emberiség minden közösségének vágya.

Az Egyház megkezdene egy gyűlölettől és erőszaktól terhelt történelmi kor átalakítását a szeretet civilizációjává. Mindenkinek felajánlja az evangélium szentségi elveit ahhoz az ősi kiengesztelődéshez, amelyből minden további kiengesztelő magatartás és cselekvés – közösségi téren is – megvalósulhat.

Erről a kiengesztelődésről mint a megettérés gyümölcseről, szól ez az apostoli irat. Mert amiként az előző három püspöki szinóduson történt, a résztvevő atyák munkájuk eredményét ismét átadták Róma püspökének, az egyetemes Egyház pásztorának, a püspöki kollégium fejének, a szóban forgó szinódus elnökének. Hivatalom terhes és hálás feladataként vettem át a szinódus bőséges gazdagságát, hogy abból merítsek anyagot a *kiengesztelődés és bűnbánat* tárgyában egy tanító és lelkipásztori íráshoz, melyet Isten népéhez intézek.

Az első részben szólok az Egyházzal: hogyan tölti be küldetését az emberi szívek megettérésében, ember és Isten, ember és embertestvére, ember és az egész teremtett világ a kiengesztelődésben. A második részben rámutatok minden sebzettség és szakadás gyökerére, okára: a bűnre, mindenekelőtt Istenhez való viszonyunkban. Végül felajánlom azokat az eszközöket, amelyek az Egyház révén lehetővé teszik a teljes kiengesztelődést Isten és ember között, következésképpen az emberek számára egymás között is.

Az okmány, melyet most átadok a híveknek, vagy azoknak is, akik érdeklődve és őszinte szívvel fogadják, legyen köteleességszerű válasz a szinódusnak hozzám intézett kérésére. De ez – az igazság és az igazságosság szerint – magának a szinódusnak a munkája. E lapok tartalmilag a szinódus távolabbi és közelebbi előkészületeiből, a *lineamentából*, a szinódus állásfoglalásából és az egyes munkacsoportok eredményéből, de főként a *63 javaslatból*

---

³⁷ A II. Vatikáni Zsinat hangsúlyozta: „Azok a sarkalatos egyensúlyhibák, amelyekkel a modern világ küszködik, tulajdonképpen azzal az alapvetőbb egyensúlyhiánnyal függnek össze, amely az ember szívében gyökerezik. Sok ellentétpár ugyanis magában az emberben küzd egymással. Az ember, mint teremtmény újra meg újra megtagadja a maga korlátait, vágyaiban azonban korláttalannak és egy magasabbrendű életre elhivatottnak érzi magát. Sokféle érték vonzza egyszerre, és mindig válasz-tani kénytelen közöttük, nem egyről pedig egészen le kell mondani. Ráadásul, mert esendő és bűnös, gyakran cselekszi azt, amit nem akarna tenni, amit pedig szeretne, nem teszi meg. Az ember így benső meghasonlásban van önmagával, ez pedig a társadalomban is számtalan súlyos ellentét forrása.” *Gaudium et spes*, 10

származnak. Ez a gyümölcse az atyák közös munkájának, kikhez még a keleti egyház képviselői is csatlakoztak, kiknek teológiai, spirituális és liturgikus öröksége oly gazdag ebben a témakörben is. Továbbá a színódus titkárságának *tanácsa* két fontos ülésen összefoglalta a lezárult színódus eredményeit és irányvonalait, elkészítette a témák vázlatát, melyek legmegfelelőbbnek látszanak ehhez a dokumentumhoz. Hálás vagyok azoknak, akik ebben a munkában részt vettek. Küldetésünk tudatában közzé akarjuk tenni mindazt, amit a színódus oktatási és lelkipásztori kincseiből hasznosnak látunk a mai idők minden embere számára, történelmünk csodálatos, de nehéz napjaiban.

Ezt a nagyon fontos dolgot el kell végeznünk, amikor még sokak szívében él a szentév emléke, mely teljesen a bűnbánatnak, megtérésnek és kiengesztelődésnek szolgálatában állt. Ez a buzdító irat, melyet püspöktestvéreimnek és a velük közösen munkálkodó papoknak, diakónusoknak, mindkét nembeli szerzeteseknek és valamennyi hívőnek, férfiaknak és nőknek egyaránt most átadok, szolgáljon nekik segítségül személyes hitük gyarapodására és elmélyítésére. Legyen kovász, mely feléleszti az emberek szívében a békét és a testvériséget, a reményt és az örömet. Legyen érték, mely az evangéliumból fakad; melyet elfogadunk átélmélkedünk, melyet napról napra létté váltunk Máriával a mi Urunk Jézus Krisztus anyjával, aki által Isten mindent kiengesztelt önmagával.³⁸

vö. Mk 1,15

10. A KIENGESZTELŐDÉS ISTENNÉL KEZDŐDIK

Isten hűséges marad az ő örök terveihez, akkor is, ha az ember a gonosztól üzve³⁹ és a saját kevélységétől megtévedve, visszaél szabadságával, melyet azért kapott, hogy nagylelkűen szeresse és keresse a jót; akkor is, ha önmagát megtévesztve és erejét túlbecsülve – ahelyett, hogy Isten szeretetére szeretettel válaszolna, riválisként szembeszegül vele – megtagadja Urától és Atyjától az engedelmisséget. Ennek eredményeként törés állt be Teremtőjéhez való viszonyában. Az ember hűtlensége ellenére Isten *hűséges* marad az *ő szeretetében*. Bizonyára elgondolkodtat minket az édenkerti elbeszélés, amely bemutatja az Atya visszautasításának szomorú következményét, mely bensőleg megzavarta az embert, és megzavarta azt a harmóniát, mely megvolt férfi és nő, testvér testvér viszonyában.⁴⁰ Erre az igazságra utal az evangéliumnak a két fiúról szóló hasonlata is. Ezek, ki-ki a maga módján, eltávolodtak atyjuktól, és egymás között is meghasonlottak. Az emberek közötti megosztottság oka mindig az Isten atyai szeretetének és ajándékának visszautasítása.

De mi tudjuk, hogy Isten, aki végtelenül irgalmas,⁴¹ mint a példabeszédben az atya, nem zárja ki szívéből egyik fiát sem. Vár rájuk és keresi őket, ott találja őket, hol a közösséget elutasítva a magányosság és meghasonlás rabjai lettek; hívja őket, gyűljenek asztalához, hogy a megbocsátást és a kiengesztelődést megünnepeljék.

Ez az isteni kezdeményezése konkrét formában Krisztus megváltói tevékenységében fejeződik ki, mely az Egyház szolgálata által kisugárzik a világba. Isten Igéje, hitünk szerint, megtestesült és eljött, hogy az emberek között lakozzék; belépett a világ történelmébe, mindent magára

---

³⁸ Kol 1,19

³⁹ vö. Bölcs 2,24

⁴⁰ vö. Ter 3,12; 4,1-16

⁴¹ Ef 2,4

vállalt, és mindent újra egyesített.⁴² Krisztus nyilatkozta ki nekünk, hogy Isten a szeretet, Ő adta nekünk a szeretet „új parancsát”,⁴³ Ő adta tudunkra, hogy a szeretet útja elvezet minden emberhez, így az egész világra kiterjedő testvériség⁴⁴ helyreállítására való törekvés nem hiábavaló. Azáltal, hogy kereszthalálával legyőzte a gonoszt és megtörte a bűn hatalmát, szeretettől áthatott engedelmisségével mindenkinek üdvösséget szerzett, és valamennyiünk „kiengesztelésévé” vált. Isten őbenne engesztelte ki önmagával a világot.

Az Egyház folytatja a kiengesztelődés hirdetését, amint azt Krisztus tette Galilea falvaiban és egész Palesztinában; állandóan hívja az egész emberiséget,⁴⁵ tartson bűnbánatot és higgyen az evangélium jó hírében. Krisztus nevében szól, Szent Pál felhívásával, amelyre már utaltunk: „Krisztus követségében járunk, maga az Isten int benneteket általunk. Krisztus nevében kérünk: engesztelődjete ki Istennel!”⁴⁶

Aki követi ezt a hívó szót, részese lesz a kiengesztelődésnek, és megéli önmagában azt az igazságot, melyet másutt hirdet Szent Pál; e szerint Krisztus „a mi békességünk, a kettőt (zsidókat és pogányokat) eggyé forrasztotta, és a közékük emelt válaszfalakat ledöntötte... az ellenségeskedést megszüntette... és egy testben mind a kettőt kiengesztelte az Istennel”.⁴⁷ Noha ez a szöveg közvetlenül arról szól, hogy megszüntette a vallási elkülönülést a zsidók, az Ószövetség népe és a többi nép között, kik az Újszövetségben kaptak meghívást, mégis magába foglalja az új lelki egység ígértét, mely Isten akaratából és Fiának, a megtestesült Igének áldozata révén korlátlanul, bármilyen megkülönböztetés nélkül, mindenkire vonatkozik, aki megtér és hisz Krisztusban. Valamennyien – minden ember és minden nép – meghívást nyertünk, hogy elnyerjük annak a kiengesztelődésnek gyümölcsét, melyet Isten elhatározott.

vö. Mk 1,12 és köv

26. A KATEKÉZIS

Azon a tág területen, melyen az Egyháznak a dialógus révén teljesítenie kell küldetését, *a bűnbánat és a kiengesztelés* lelkipásztori tevékenysége az Egyház tagjai felé fordul, elsősorban e két egymástól különböző de egymást kiegészítő valóságról szóló hitoktatással, melynek a színódus atyái is nagy jelentőséget tulajdonítottak, és javaslatukban is kiemelték: a bűnbánatot és a kiengesztelődést. Elsőként tehát a katekézist kell alkalmazni.

Ennek a nagyon időszerű ajánlásnak a mélyén egy igen alapvető feltétel rejlik: a *lelkipásztori* szempont nem állhat szemben a *tanítással*, sem a pasztoráció nem tekinthet el a tanítás tartalmától, amelyből életet kap és erőt merít. Ha az Egyház „az igazság oszlopa és alapja”,⁴⁸ s anyaként és tanítóként küldetett ebbe a világba, hogyan mellőzhetné az igazság tanítását, mely az élethez vezető utat mutatja?

Az Egyház pásztoraitól elsősorban a *kiengesztelődésről szóló katekézist* várnak. E katekézis csak azon a szentírási, különösen újszövetségi tanításon alapulhat, hogy a megváltó és kiengesztelő Jézus Krisztusban meg kell újítani a szövetséget Istennel; s hogy ennek fényében

---

⁴² vö. Ef 1,10

⁴³ Jn 13,34

⁴⁴ vö. Gaudium et spes 38

⁴⁵ vö. Mk 1,15

⁴⁶ 2Kor 5,20

⁴⁷ Ef 2,14-16

⁴⁸ 1Tim 3,15

és e közösség és barátság kiszélesítéseként, ki kell békülni a felebaráttal még még akkor is, ha ezért az áldozatot meg kell szakítanunk.⁴⁹ Jézus gyakran hangoztatja a testvéri kiengesztelődést, például amikor felhív, hogy annak, ki megütötte egyik arcunkat, tartsuk oda a másikat is, és aki elvette ruhánkat, adjuk oda köntösünket is.⁵⁰ A megbocsátás parancsát még élesebben fejezi ki azzal, hogy mindenki olyan mértékben részesül bocsánatban, amilyen mértékkel ő bocsát meg másoknak;⁵¹ olyan bocsánatról van itt szó, mely az ellenségre is vonatkozik;⁵² olyan bocsánatról, mely hetvenszer hétszer,⁵³ azaz minden korlátozás nélkül kötelez. Ilyen feltételek mellett csak az evangéliumi lelkület érvényesülhet, csak úgy jöhet létre kiengesztelődés az egyes személyek, családok, közösségek, népek és nemzetek között. A Szentírásnak a megbocsátásra vonatkozó kijelentéseiből természetesen eljutunk egy *teológiai* meghatározott katekézishoz, mely felhasználhatja a pszichológia, a szociológia és a humán tudományok elemeit is, ha ezek alkalmasak arra, hogy megvilágítsanak egyes helyzeteket, problémákat, és így a hallgatókat vagy olvasókat konkrét döntésekre ösztönözzék.

Az Egyház papjaitól elvárjuk továbbá a *bűnbánat katekézisé*t. Kell, hogy ennek is a Szentírás legyen a forrása. Ez az üzenet a bűnbánatban mindenekelőtt a *megtérés értékét* hangsúlyozza. Ezzel a szóval próbáljuk fordítani a görög *metanoia*⁵⁴ fogalmát, melynek jelentése a lelkület *megváltoztatása*, hogy *Isten felé fordulhasson*. Különbözik ez a két alapeleme a tékozló fiú történetének: a magába szállás⁵⁵ és az elhatározás, hogy visszatér atyjához. A megtérés eme elsődleges lelkülete nélkül nincs kiengesztelődés. A katekézisben ezt konkrét fogalmakkal és megfelelő szavakkal kell szemléltetnünk, melyek a különböző korosztályok, a különböző kulturális, etikai és szociális igényeknek megfelelnek.

Ez az első értéke a bűnbánatnak, amely egy másodikban folytatódik: a „*megtérés*” annyit is jelent mint „bűnbánat”. A *metanoiának* ezt a két jelentését látjuk abban az útmutatásban, melyet Jézus adott: „Ha testvéred... megbánja, bocsáss meg neki. Ha hétszer vétkezik is naponta ellened, és hétszer fordul hozzád azzal, hogy 'bánom', bocsáss meg neki.”⁵⁶ A jó hitoktató megmutatja, hogy a bánat – ugyanúgy, mint a megtérés – távolról sem csak felületes érzés, hanem a lélek valóságos megváltozását jelenti.

A bűnbánat harmadik értéke abban a változásban jelentkezik, mely az előző magatartást – a megtérést és bánatot – külső jelekben is nyilvánítja: *bűnbánatot tart* a lélek. Ez jól felismerhető a *metanoiában*, ahogyan azt Jézus előfutára a szinoptikusok szövegében használja.⁵⁷ A *bűnbánattartással* az egyensúly és harmónia, melyet a bűn romba döntött, visszaáll, ha ez az embernek áldozatába is kerül.

Olyan korban, mint amilyenben mi élünk, nagyon nehéz átfogó és jól alkalmazott katekézist adnunk a bűnbánatról, mert az uralkodó magatartás és gondolkodásmód nyíltan ellentétben áll a fentebb hangoztatott három értékkel. A ma emberének sokkal nehezebb – mint előzőleg bármikor – elismernie saját egyéni hibáit és olyan elhatározásra jutnia, hogy azokat

---

⁴⁹ vö. Mt 5,23-24

⁵⁰ vö. Mt 5,38-40

⁵¹ vö. Mt 6,12

⁵² vö. Mt 5,43

⁵³ vö. Mt 18,21

⁵⁴ vö. Mk 1,4-14; Mt 3,2: 4,17; Lk 3,8

⁵⁵ vö. Lk 15,17

⁵⁶ Lk 17,3

⁵⁷ vö. Mt 3,2; Mk 1,4; Lk 3,3

felülvizsgálja és új útra térjen. Nehezebbre esik kimondania: „sajnálom” avagy „fájlalom”. Ösztönösen és ellenállhatatlanul visszautasít mindent, aminek áldozati jellege van a bánat területén, mely az elkövetett bűn jóvátételére irányul. Itt szeretném hangsúlyozni, hogy az *Egyház elégtételi fegyelme* nem csekély kárára van a keresztények belső életének és az egyházi közösségnek. Bár az utóbbi időben könnyítettek rajta, sokat veszített kisugárzó erejéből. Gyakran csodálkoznak a nem keresztények, hogy Krisztus tanítványai mily csekély jelét adják a valódi bűnbánatnak. Magától értetődően, a keresztény bűnbánat csak akkor valódi, ha szeretetből és nem csupán félelemből fakad; ha komolyan törekszik arra, hogy a „régibb embert” megfeszítse, hogy Krisztus erejéből megszülethessen az „új ember”; ha Krisztust mint példaképet követi, ki, noha ártatlan volt, a szegénység és türelem útját választotta, a lemondását és – mondhatjuk – a bűnbánatát.

Az Egyház pásztoraitól továbbá elvárjuk – amint a szinódus is emlékeztet rá – a *lelkiismeretről és annak formálásáról szóló oktatást*. Ez is nagyon időszerű téma, ha fontolóra vesszük, hogy ez a benső szentély, a személyiség legbensőbb pontja, a lelkiismeret, mennyire ki van téve a mai kultúra támadásainak; mennyire meg van terhelve, próbára van téve, össze van zavarva és el van homályosítva. A lelkiismeretre vonatkozó okos hitoktatásra értékes útmutatást találhatunk az egyházatyáknál, a II. vatikáni zsinat teológiájában, különösen két dokumentumban: „Az egyház és a mai világ”⁵⁸ és a „Vallásszabadságról”⁵⁹ zsinati dokumentumokban. Ugyanígy VI. Pál pápa gyakran foglalkozott a lelkiismeret természetével és szerepével a mi életünkben.⁶⁰ Az ő nyomát követve nem szalaszthatunk el semmiféle alkalmat, hogy ne szóljunk erről a nagyon fontos elemről, mely az ember nagyságát és méltóságát adja.⁶¹ Ez „az erkölcsi érzék képesít minket arra, hogy különbséget tudjunk tenni jó és rossz között... mintegy belső szem, a lélek meglátó ereje, mely lépteinket a jó útjára vezérel”. Ugyanakkor alá kell húznom a keresztény lelkiismeret kialakításának fontosságát, nehogy emberi személyiséget rombolóerővé váljék, hanem szentéllyé, ahol Isten feltárja nekünk a valódi jót.⁶²

A hívek elvárják az Egyház pásztoraitól, hogy a kiengesztelődés más fontos pontjairól is szóljanak:

– a *bűntudatról*, mely – mint már mondtuk – mai világunkban elsatnyult.

– a *kísértésről* és a *kísértésekről*: „maga Jézus Krisztus, az Isten Fia hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett, a bűntől azonban ment maradt”⁶³ akarta, hogy a Gonosz megkísértse,⁶⁴ így akarta megmutatni, hogy miként Ő, tanítványai is ki vannak téve a kísértésnek, és azt is, milyen magatartást tanúsítsanak a kísértés idején. Annak, aki az Atyát

---

⁵⁸ Gaudium et spes, 8, 16, 19, 26, 41, 48

⁵⁹ Dignitatis humanae, 2. 3. 4

⁶⁰ Vö. többek között az általános kihallgatásokon elhangzott beszédekből:

1973. márc. 28.: Insegnamenti, XI, 1973, 294 és köv. 1973. aug. 8.: uo. 772 és köv.

1973. nov. 7.: uo. 1054 és köv.

1974. márc. 13.: Insegnamenti, XII, 1974, 230 és köv. 1974. márc. 8.: uo. 402 és köv.

1975. febr. 12.: Insegnamenti, XIII, 1975, 154 és köv. 1975. ápr. 9.: uo. 209 és köv.

1977. júl. 13.: Insegnamenti, XV, 1977, 710 és köv.

⁶¹ vö. II. János Pál, Úrangyala, 1982. márc. 17. Insegna-menti V. 1. 1982, 860

⁶² vö. II. János Pál beszéde az 1983. aug. 17-i általános kihallgatáson, 1-3, Insegnamenti, VI. 2, 1983, 256

⁶³ Zsid 4,15

⁶⁴ vö. Mt 4,1-11; Mk 1,12 és köv.; Lk 4,1-13

kéri, hogy erején felül ne kísértessék⁶⁵ és ne essék kísértésbe,⁶⁶ annak, aki a bűnre való kísértésnek nem teszi ki magát, a kísértés ténye nem azt jelenti, hogy már vétkezett, hanem inkább alkalom a hűségben való növekedésre és a következetes életvitelre alázatosságban és éberségben.

– *a böjtről*, mely régi és újabb formáiban is a megtérés és a bűnbánat jele, továbbá a böjttel saját személyünkben meghalunk, hogy Krisztust, a keresztre feszítettet öltük magunkra, és szolidárisak legyünk az éhezőkkel és szenvedőkkel.

– *az alamizsnáról*, mely a tényleges élő szeretet eszköze, amellyel megosztjuk azt, amink van, azokkal, akik a szegénység terhe alatt sínylődnek.

– *a belső kapcsolatról*, mely le tudja győzni a világ minden ellenzékét; Isten és az emberek között megvalósítja a barátságot, hiszen ez az Egyház eszkatologikus célja.

– *a konkrét körülményekről*, melyek között a kiengesztelődés megvalósulhat (a családban, a polgári társadalomban, a szocialista rendszerekben), és főként a *négy kiengesztelődésben*, melyek négy alapvető szakadást orvosolnak: kiengesztelődés Isten és ember között, önmagunkkal, testvéreinkkel és az egész teremtett világgal.

Az Egyház nem hagyhatja ki – anélkül hogy lényeges küldetéséhez tartozó tanítást súlyosan el ne torzítaná –, azt a négy témát melyeket a hagyományos egyházi szóhasználatban az ember végső dolgainak nevezünk: a halált, az ítéletet, a poklot és a paradicsomot. Egy olyan kultúrában, mely az embereket be akarja zárni többé-kevésbé sikeres földi életük kereteibe, az Egyház pásztoraitól megkívánják azt a tanítást, amely a hit erejével megnyitja és megvilágítja a halálon túli jövőndő életet. Túl a halál titokzatos kapuján kirajzolódik az örök boldogság, az Istennel való barátság, avagy a tőle való elszakadás büntetése. Csak ebben az eszkatologikus távlatban érthetjük meg a bűn igazi mértékét, és érez indítást az ember a bűnbánatra és a kiengesztelődésre.

A buzgó és találékony lelkipásztorok ne mulasszák el soha, hogy ráleljenek e hitoktatás széles skálájú, változatos lehetőségeire. Természetesen számítanak a kultúrák és a hitbeli képzettség különbségei. Ilyen alkalmat adnak: a Szentírás olvasása, a szentmisék, a többi szentségek szertartásai, sőt maga a körülmény is, amelyek között ezeket ünnepeljük. Erre a célra más lehetőségek is kihasználhatók: prédikáció, olvasmányok, viták, találkozások, hittani továbbképzések stb. – amint azt sok helyen csinálják. Itt különösen hangsúlyozzuk *a régi missziós napokat*, melyek a hitoktatásban oly jelentősek voltak. Ha ezeket napjaink igényéhez igazítanók, a hitbeli nevelésnek manapság is alkalmas eszközei lehetnének. Ez vonatkozik a bűnbánatra és a kiengesztelődésre is.

Tekintettel a megtérésen alapuló kiengesztelődés nagy jelentőségére az emberi kapcsolatokban, a társadalmi együttélés minden területén (a nemzetközi kapcsolatokat is beleértve), az Egyház tanításában nem nélkülözheti *a szociális problémák feltárását* sem. Elődeink időszerű és világos tanítása, különösen XIII. Leóé, kinek nevéhez a II. vatikáni zsinat *Gaudium et spes* lelkipásztori konstitúciójának nagyon sok megállapítása fűződik, továbbá több püspöki konferencia, mely saját országa különböző kérdéseire keresett megoldást – ezek együttesen a

---

⁶⁵ vö. 1Kor 10,13

⁶⁶ vö. Mt 6,13, Lk 11,4

tanítás széleskörű és jól megalapozott rendszerét adták az emberi társadalom sokrétű követelményeiről. Ez vonatkozik egyénekre, családokra, különböző területeken létesült csoportokra és egy olyan társadalom felépítésére, mely megfelel az erkölcsi törvénynek és a civilizáció alapkövetelményeinek.

Az Egyháznak ez az útmutatása természetesen Isten szavát tükrözi, mely szól az egyes ember jogairól és kötelezettségeiről, de a családeről és a közösségéről is. Továbbá szól a szabadság értékéről, az igazságosság dimenzióiról, a szeretet elsőségéről, az emberi személy méltóságáról, a közösség javáról, melyhez a politikának és a gazdasági életnek alkalmazkodnia kell. A tanítóhivatal szociális tanainak alapvető elvei (törvényei), melyek erősítik és feltárják az emberi értelem és a népek lelkiismeretének általános törvényeit, adják nagymértékben a szociális konfliktusok békés megoldásának és a mindenre kiterjedő kiengesztelődésnek a reményét.

Szent II. János Pál pápa: *Dominum et vivificantem*

II. János Pál pápa enciklikája a Szentlélekről az Egyház és a világ életében

vö. Mk 1,15

31. Az első pünkösdi tanúságtételtől kezdve az igazság Lelkének munkája, mely meggyőzi a világot Krisztus visszautasításának bűnéről, *szorosán kapcsolódik a húsvéti misztériumról szóló tanúságtételhez: a Megfeszített és Feltámadott misztériumához*. Ebben a kapcsolatban nyeri el „a bűnről való meggyőzés” a maga üdvösséget hozó dimenzióját. Ennek a „meggyőzésnek” a célja nem a világ *puszta vádolása*, még kevésbé a *kárhoztatása*. Jézus Krisztus nem azért jött a világba, hogy elítélje és kárhozatba döntse, *hanem hogy üdvözítse*.⁶⁷ Ezt hangsúlyozza Péter, amikor így kiált fel: „Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy az Isten azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek, Úrrá és Messiássá tette!”⁶⁸ Ezek után, amikor a körülállók megkérdezték Pétert és a többi apostolt: „Mit tegyünk hát, emberek, testvérek?”, ezt válaszolták: „*Tartsatok bűnbánatot és keresztelkedjék meg mindegyiktek Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára*. Így megkapjátok a Szentlélek ajándékát.”⁶⁹

Így tekintve „*meggyőzni a világot a bűnről*” azt is jelenti: *meggyőzni a bűnök bocsánatáról a Szentlélek erejében*. Péter jeruzsálemi beszédében megtérésre szólítja fel hallgatóit, amint Jézus is tette messiási küldetésének kezdetekor.⁷⁰ *A megtérés előfeltétele a bűnről való meggyőződés*. Ez az ember bensejében a lelkiismeret ítélete, és mert ezt a vizsgálatot az ember szívében az igazság Lelke vezeti, ezért ez a kegyelem és szeretet új kiadásának kezdete is: „*Vegyétek a Szentlelket*”.⁷¹ Így „a bűnről való meggyőzés” *kettős ajándék*: az igazság ajándéka a lelkiismeret számára és a megváltottság tudatának ajándéka. Az igazság Lelke a mi Oltalmazónk.

Ez a bűnről való meggyőzés, amely az ősegyházban az apostoli igehirdetés szolgálatával, a pünkösdi Lélek indításával kezdődött, a megfeszített és feltámadt Krisztus *megváltói erejére* vezethető vissza. Így teljesül a Szentlélekre vonatkozó húsvét előtti ígélet: „*az enyemből kapja, amit majd hirdet nektek*”. Tehát amikor Péter a pünkösdi események során *szól azok bűnéről*,

---

⁶⁷ vö. Jn 3,17; 12,47

⁶⁸ ApCsel 2,36

⁶⁹ ApCsel 2,37

⁷⁰ vö. Mk 1,15

⁷¹ Jn 20,22

„kik nem hittek”⁷² és a názáreti Jézust gyalázatos halálra adták, egyúttal tanúskodik a *bűn feletti győzelemről* is. Olyan győzelem ez, amely bizonyos értelemben visszavezethető a legnagyobb bűnre, melyet az ember elkövethet: *Jézusnak, az Isten Fiának megölésére, aki egylényegű az Atyával!* Isten Fiának halála legyőzte az ember halálát is: „Halálozok leszek, ó halál”;⁷³ miként az Isten Fiát keresztre feszítő bűn legyőzte az emberi bűnt! A Jeruzsálemben húsvétkor elkövetett bűnt és az emberek minden más bűnét. Az ember részéről elkövethető legnagyobb bűnnek a Megváltó szívében a *legnagyobb szeretet felajánlása* felel meg, mely felülmúlja minden emberi bűn gonoszságát. Ennek bizonyosságával nem vonakodik az Egyház a római liturgiában minden nagyszombati liturgiában a diakónus ajka által énekelni az Exsultetben: „*O felix culpa*” („Ó boldog bűn”)

Mk 1,15

42. Mondottuk, hogy a húsvéti misztérium teljessége a Szentlelket valóban és véglegesen kinyilatkoztatta és új módon tette jelenlévővé. A feltámadt Krisztus azt mondta apostolainak: „Vegyétek a Szentlelket”. Ilyen módon nyert *kinyilatkoztatást* a Szentlélek; mert Krisztus szavai megerősítik az utolsó vacsora termében elhangzott búcsúbeszéd bejelentéseit és ígérését. Így a Szentlélek *új módon van jelen*. Ő már a teremtés misztériumának kezdeténél és az Ószövetségben – melyet Isten az emberrel kötött – , annak egész történetében tevékenykedett. Az Ő működése kiteljesedett a Fiúnak mint Messiásnak a küldetésében, aki a Szentlélek erejében jelent meg. Jézus messiási küldetésének csúcán, a húsvéti misztériumban a Szentlélek *teljes isteni személyiséggel* volt jelen: mint olyan, akinek a keresztáldozat üdvözítő művét folytatnia kell. Jézus ezt a munkát kétségtelenül emberekre bízta: az apostolokra, az Egyházra; mégis a Szentlélek maradt a transzcendens tevékenykedő ezekben az emberekben, és általuk az üdvösség művének megvalósítója az emberek lelkében és a világ történetében: Ő, a láthatatlan és mégis mindenhol mindenkor jelenlevő Vigasztaló! A Lélek „ott fű, ahol akar”.⁷⁴

A szavak, amelyeket a halálból az életre támadt Krisztus mondott „a hét első napján”, *különös fényben világítják meg a Vigasztaló lélekjelenlétét*, aki „meggyőzi a világot a bűnről, az igazságról és az ítéletről”. Valójában csak ebben az összefüggésben érthetők Jézus szavai, amelyeket a Szentlélek adományozásakor az apostoloknak mondott: „Vegyétek a Szentlelket; akiknek megbocsátjátok bűneit, azok bocsánatot nyernek.”⁷⁵ Jézus hatalmat adott apostolainak a bűnök megbocsátására, hogy ezt az Egyházban utódaiknak átadják. Ez a hatalom, amelyet emberek kaptak, feltételezi és magába foglalja a Szentlélek üdvözítő munkáját. Mint a „szívek világossága”,⁷⁶ azaz a lelkiismeret, a Szentlélek „meggyőz a bűnről”, vagyis *meglátatja az emberrel az ő gonoszságát, de egyidejűleg a jó felé is tereli*. „Hétszeres”-nek mondott sokféle ajándékának erejével bármilyen emberi bűnt utol tud érni Isten üdvözítő hatalma. Valóban – amint Szent Bonaventura mondja – „a Szentlélek hét ajándéka le tud rombolni minden rosszat és létre tud segíteni minden jót”.⁷⁷

---

⁷² vö. Jn 16,9

⁷³ Oz 13,14; Vulgata; 1Kor 15,55

⁷⁴ vö. Jn 3,8

⁷⁵ Jn 20,22

⁷⁶ vö. *Veni Sancte Spiritus* szekvencia

⁷⁷ Szent Bonaventura, *De septem donis Spiritus Sancti*, Collatio II, 3: Ad Claras Aquas, V, 463

A Vigasztaló indítására *minden emberi szív megtérhet*, és ez nélkülözhetetlen feltétele a bűnbocsátnak. Valódi megtérés nélkül, amely magába foglalja a belső bánatot is, és komoly, határozott elhatározás nélkül, amely a cselekedetek jobbra fordítására irányul, a bűnök „nem nyernek bocsátnat”, ahogyan azt Jézus, valamint az Ó- és Újszövetség hagyománya mondja. Szent Márk evangéliuma szerint Jézus ezekkel a szavakkal kezdi működését: „Térjete meg és higgyetek az evangéliumban”.⁷⁸ Ezt a buzdítást erősíti meg az a „bűnről való meggyőzés”, melyet a Szentlélek új módon hirdet a megváltás erejében, amelyet az Emberfia saját vérén szerzett. Ezért szól a Zsidó levél „a vérről, mely megtisztítja a lelkiismeretet”.⁷⁹ Ez a *vér nyitja meg a Szentlélek számára az ember bensejét*, vagyis az emberi lelkiismeret szentélyét.

Szent II. János Pál pápa: Redemptoris mater

II. János Pál pápa enciklikája a Boldogságos Szűz Máriáról a zarándok Egyház életében

vö. Mk 1,15

1. Az Üdvözítő Édesanyjának egészen különleges szerepe van az üdvtörténetben; mert „amikor elérkezett az idők teljessége, Isten elküldte a Fiát, aki asszonytól született, és ő alávetette magát a törvénynek, hogy kiváltson minket a törvény szolgaságából, hogy a fogadott fiúságot elnyerjük. Mivel az Isten fiai vagytok, a Fia Lelkét árasztotta szívünkbe az Isten, aki őt így szólítja: Abba, Atya!”⁸⁰

Pál apostol e szavaival kezdi a Boldogságos Szűz Máriáról szóló előterjesztését a II. vatikáni zsinat.⁸¹ Mi is e szavakból kiindulva szeretnénk kifejtetni arról szóló megfontolásunkat, hogy milyen jelentősége van Máriának Krisztus misztériumában, és hogy milyen az ő példaszerű és cselekvő jelenléte az Egyház életében. Az Apostol szavai együttesen dicsőítik az Atya szeretetét, a Fiú küldetését, a Szentlélek ajándékát és az asszonyt, akitől a Megváltó született. De dicsőítik a mi istengyermekségünket is „az idők teljességének” misztériumában.⁸²

Ez a „teljesség” határozza meg azt az öröktől fogva elrendelt pillanatot, amelyben az Atya elküldte Fiát, „hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen”.⁸³ Ez az a boldog óra, melyben az „Ige”, ki „Istennél” volt, testté lett és közöttünk élt”,⁸⁴ testvérünké lett; jelzi azt a pillanatot, amelyben a Szentlélek megalkotta Krisztus emberi természetét a názáreti Mária szűzi méhében, akit már korábban is hordozta a kegyelem teljességének ajándékát; meghatározza a percet, amelyben az örökkévalóság belépett az időbe, és ezzel az idő is megváltódott: véglegesen az „üdvösség ideje” lett Krisztus misztériumának teljében; végül jelenti az Egyház útjának titokteljes kezdetét. Az Egyház liturgiájában a názáreti Máriát úgy köszönti, mint aki jelzi, milyen lesz majd az Egyház, mert ő a Szeplőtelen Fogantatásban előre

---

⁷⁸ Mk 1,15

⁷⁹ vö. Zsid 9,14

⁸⁰ Gal 4,4–6

⁸¹ LG 52

⁸² Az „idők teljessége” (gör. pléróma tu kronu) kifejezés megtalálható a biblikus zsidó hagyományban (vö. Ter 29,21; 1Sám 7,12; Tób 14,5) és az Újszövetségben is (vö. Mk 1,15; Lk 21,24; Jn 7,8; Ef 1,10). Nem csupán egy időszakasz lezárását jelenti, hanem inkább egy fontos történésorozat beérését, valamilyen várakozás teljességét, ezért eszkatologikus jellegű. A Gal 4,4 szerint az Isten fiának megérkezését, az Ábra-hámnak tett ígéretek teljesülését nyilatkoztatja ki. Tetőpontját azzal érte el, hogy Krisztus beteljesítette az ígéreteket.

⁸³ Jn 3,16

⁸⁴ Jn 1,1–14

részesült a megváltás húsvéti kegyelmében.⁸⁵ Az Egyház benne látja legkiemelkedőbb tagját és előképét, mert a megtestesülésben Krisztus és Mária elválaszthatatlanul egymáshoz kapcsolódtak: Jézus néki Ura és feje,⁸⁶ és ő az Újszövetség első „igen”-jét kimondva előre jelzi az Egyház jegyesi és anyai feladatát.

Szent II. János Pál pápa: *Sollicitudo rei socialis*

II. János Pál pápa enciklikája a püspökökhöz és papokhoz, a szerzetesi közösségekhez, az Egyház minden fiához és leányához és minden jóakarátú emberhez a *Populorum progressio* kezdetű enciklika huszadik évfordulójára

vö. Mk 1,15

A bűnt le kell győzni

38. Ez az út *hosszú és bonyolult*, s állandóan akadályok fenyegetik: akár belülről az emberi elhatározások *állhatatlansága*, akár a külső körülmények változandósága, amelyeket nem látunk előre. Ezért bátorság kell az elinduláshoz és néhány lépés után az út egy részét megtéve, már végig kell mennünk rajta. Ezekből a megfontolásokból kitűnik, hogy az indulásra és az út követésére vonatkozó döntések erkölcsi értékkel bírnak, melyeket a hívő férfiak és nők Isten akaratóból vezetnek le, amely egyedüli igaz alapja minden erkölcsi kötelezettségnek.

Kívánatos, hogy azok a férfiak és nők, akik nyíltan nem vallásosak, meg legyenek győződve, hogy a teljes fejlődéssel szemben álló akadályok nem csupán gazdasági természetűek, hanem *magasabb megfontolásból* erednek, attól függően, mit tart az ember abszolút jónak. Ezért remélnünk kell, hogy mindazok, akik valamilyen mértékben felelősnek érzik magukat embertársaik „emberibb életéért”, akár vallásos hittől indítva, akár nem, teljes tudatában vannak *a szellemi magatartás megváltoztatása* szükségességének, amely meghatározza minden egyes ember viszonyát önmagával, felebarátjával, az emberi közösséggel, vagy tovább menve: a természettel (mégpedig felsőbb értékek végett, mint amilyen a közjó) vagy – *a Populorum progressio* enciklika szavaival élve – „az egész ember és minden ember” teljes fejlődésével.⁸⁷

Ami *a keresztyéneket* és mindazokat illeti, akik ismerik a bűn fogalmát és teológiai értelmét, számukra a magatartás és a gondolkodásmód változását a Szentírás nyelvén „megtérésnek” nevezzük. (vö. Mk 1,15; Lk 13,35; Iz 30,15)] Ez a megtérés egyaránt érinti a viszonyunkat Istenhez, az elkövetett bűnhöz és következményeihez, tehát a felebaráthoz is, akár a személyt tekintjük, akár közösséget. Isten az, „akinek kezében van a hatalmasok szíve és minden szív”,⁸⁸ aki képes ígérete szerint a Szentlélek erejében „a kőszíveket” „hússzívekre” változtatni (vö. Ez 36,26).

Az óhajtott megtéréshez és a fejlődés erkölcsi akadályainak legyőzéséhez vezető úton immár *pozitív és erkölcsi értéként* kiemelhetjük az emberek és nemzetek *együvé tartozásának* növekvő tudatát. Hogy a világ különböző részein akadnak férfiak és nők, akik saját személyük ellen irányulónak érzik az emberi jogok megsértését és az igazságtalanságokat, azokat is,

⁸⁵ vö. dec. 8. prefációja; PL 16:342. (Szent Ambrus: De Institutione Virginis, XV, 93–94); LG 68

⁸⁶ vö. Kol 1,18

⁸⁷ Populorum Progressio enciklika 42: id. h. 278. old.

⁸⁸ vö. Liturgia Horarum, Feria III. „Hebdomadae” III. Temporis per annum. A vesperás précesze

amelyeket távoli vidékeken követtek el, ahol talán sohasem jártak, másik jele annak, hogy valami megváltozott a *lelkiismeretben*, és ez *erkölcsi* minőséggel bír.

Mindenekelőtt a kölcsönös függőségről szó van, amelyet a mai világban a *kapcsolatok meghatározó rendszerének* fogadnak el minden területen: a gazdasági életben, a kultúrában, a politikában és a vallási ügyek intézésében, és ezt *erkölcsi kategóriaként* kezelik. Ha a kölcsönös függőséget ebben az értelemben elismerik, akkor erre a megfelelő válasz, a szolidaritás mint erkölcsi és társadalmi magatartás, mint erény. Ez nem holmi szájalom és bizonytalan irgalmasság vagy felületes részvét annyi szenvedő ember iránt, hanem ellenkezőleg: *eltökélt akarat a közjó szolgálatára, állandó gondoskodás* róla, azaz *mindenkiről* külön-külön és összességében, mert mindnyájan felelősek vagyunk egymásért.

Egy ilyen elhatározás abban a meggyőződésben gyökerezik, hogy a fejlődés legfőbb akadály a említett profitéhség és a hatalomvágy. Ezt a magatartást és a „bűnnek ezt a struktúráját” Isten kegyelmétől segítve csak egy *merőben ellentétes magatartással* győzhetjük le: a felebarát javát keresve, evangéliumi értelemben „megfeledkezve önmagunkról”, ahelyett, hogy kizsákmányolnánk másokat, szolgálva, ahelyett, hogy saját előnyünk érdekében elnyomnánk őket (vö. Mt 10,40-42; 20,25; Mk 10,42-45; Lk 22,25-27)

Szent II. János Pál pápa: Christifideles laici

II. János Pál pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a világi hívőknek az Egyházban és a világban betöltött hivatásáról és küldetéséről

vö. Mk 1,14;

A gyermekek és Isten Országáa

47. Az Úr Jézus kétségtelenül gyengéd és nagylelkű szeretettel fordult a gyermekek felé: nekik örzi áldását, mi több, nekik ígéri a mennyek országát (vö. Mt 19,13-15; Mk 1,14). Jézus különösen magasztalja azt a tevékeny szerepet, amelyet a gyermekek Isten Országában játszanak; ők beszédes jelképei és ragyogó képmásai azoknak a lelki és erkölcsi föltételeknek, amelyek nélkülözhetetlenek az Isten Országába jutáshoz és az Úrnak teljesen átadott élet megéléséhez: „Bizony, mondom nektek, ha meg nem tértek és olyanok nem lesztek, mint a gyermekek, nem mentek be a mennyek országába. Aki tehát megalázza magát, mint ez a gyermek, az a nagyobb a mennyek országában. És aki befogad egy ilyen gyermeket az én nevemben, engem fogad be” (Mt 18,3-5; vö. Lk 9,48).

A gyermekek emlékeztetnek arra, hogy az Egyház missziós termékenységének éltető gyökere nem emberi eszközökben és érdemekben van, hanem Isten teljesen ingyenes ajándékában. A gyermekek ártatlansággal és kegyelemmel ékes élete, de az igazságtalanul rájuk mért szenvedéseik is Krisztus keresztyének érdeméből a lelki gazdagság növekedését eredményezik számukra és az egész Egyház számára; és ezzel mindannyiunknak nagyon világosan, ugyanakkor hálásan tisztában kell lennünk.

Mi több, el kell ismerni, hogy a gyermekkorban kiváló lehetőségek nyílnak mind az Egyház építésére, mind a társadalom emberibbé tételére. Amit a Zsinat is elmondott a gyermekek áldásos és építő jelenlétéről a családban, mely „házi egyház”: „A gyermekek, mint a család tevékeny tagjai, a maguk módján hozzájárulnak a szülők megszentelődéséhez”⁸⁹, azt el kell

---

⁸⁹ II. Vatikáni zsinat, Gaudium et Spes kezdetű pasztorális konstitúció az Egyházzól a mai világban, 48

mondanunk a gyermekek s a részegyház és az egyetemes Egyház viszonylatában is. Ezt már a 15. századi nevelő és teológus, Johannes Gerson is mondta, aki szerint „a gyermekek és fiatalok csoportja az Egyháznak nem elhanyagolható része.”⁹⁰

Szent II. János Pál pápa: Redemptoris missio

II. János Pál pápa enciklikája a minden időre érvényes missziós megbízatásról

Mk 1,14-15; vö. Mk 1,15

Krisztus visszaállította az Országot

13. A Názáreti Jézus beteljesítette Isten tervét. Miután a Jordánban János megfürdette és látható alakban leszállt rá a Szentlélek, kinyilvánította messiási küldetését: bejárta Galileát, „hirdette Isten országának evangéliumát: 'Betelt az idő, elérkezett az Isten országa, tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumban!’” (Mk 1,14-15; vö. Mt 4,17; Lk 4,43). Isten országának hirdetése és visszaállítása az Ő küldetése: „Ez a küldetésem” (Lk 4,43). De itt többről van szó: maga Jézus a „jó hír”, amint azt küldetésének kezdetén, a názáreti zsinagógában hangsúlyozta, amikor önmagára vonatkoztatta Izaiás szavait a Fölkentről, kit Isten küldött (vö. Lk 4,14-21). Mert Ő a „jó hír”, Krisztusban egy az üzenet, amit hirdetnek és aki hirdet; benne azonos a hirdetés, a cselekvés és a megvalósulás. Ereje, cselekvése hatásának titka abban a teljes azonosságban rejlik, ami közte és a hirdetése között fennáll: az új hírt hozta nem csupán azzal, amit mondott vagy cselekedett, hanem azzal, ami Ő maga.

Jézus tevékenységét leírták azokkal az utakkal kapcsolatban, amelyeket hazájában tett. Küldetésének színtere húsvét előtt Izraelre korlátozódik. Jézus mégis döntően újat hozott. Az eszkatologikus valóság nem tevődik a világ végére, hanem már közel van, és megkezdődött megvalósulása. Isten országa közel van (vö. Mk 1,15), kérnünk kell, hogy jöjjön el (vö. Mt 6,10). Hatékony jelei a hit szemével felismerhetők, ilyenek a csodák (vö. Mt 11,4), a démonok kiűzése (vö. Mt 12,25-28), a Tizenkettő kiválasztása (vö. Mk 3,13-19), a szegényeknek hirdetett evangélium (vö. Lk. 4,18). Jézusnak a pogányokkal való találkozásából kitűnik, hogy az Országba való bejutás a hit és a megtérés útján, és nem egyszerűen egy néphez való tartozással lehetséges.

Az ország, amely Jézussal kezdődik, Isten Országáé. Jézus maga nyilvánította ki, hogy ki az az Isten, akit Ő bizalmasan „Abbá”-nak, Atyának szólított (vö. Mk 14,36). Isten, különösen ahogyan a hasonlatokban megjelenik (vö. Lk 15,3-32; Mt 20,1-6), minden ember gondja-baja iránt nyitott: Ő szerető Atya, telve szeretettel és irgalommal, aki megbocsát, és ingyen adja a kért kegyelmet.

Szent János írja, hogy Isten a szeretet (vö. 1Jn 4,8-16). Minden ember arra kapott meghívást, hogy nyíljék meg az előtt az irgalmas szeretet előtt, amellyel Isten szereti őt. Az Ország olyan mértékben fog növekedni, ahogyan minden ember felismeri, hogy bizalommal fordulhat imában Istenhez, mint Atyához (vö. Lk 11,2; Mt 23,9), amennyiben azon fáradozik, hogy teljesítse az ő akaratát (vö. Mt 7,21).

Mk 1,10.15;

46. Isten igéjének hirdetése a keresztény megtérésre irányul, azaz Krisztusnak és az ő Evangéliumának teljes és őszinte befogadására a hit által. A megtérés Isten ajándéka, a Szentháromság műve; a Lélek az, aki megnyitja a szívet, hogy az emberek higgyenek az Úrnak „és megvallják” Őt (vö. 1Kor 12,3); Jézus mondja arról, aki a hit által közeledik hozzá: „Senki sem jöhet hozzám, hacsak az Atya, aki engem küldött, nem vonzza őt” (Jn 6,44).

---

⁹⁰ Ioannes Gerson, De parvulis ad Christum trabendis: (Oeuvres complètes) Desclée, Paris 1973, IX, 669

A megtérés a hitben kezdettől fogva egyetemes és radikális követelményként jelenik meg, amely Isten ajándékát korlátok és fenntartások nélkül elfogadja. Egyúttal meghatározott és lendületes folyamatosság, amely egy egész életre szól, állandó átmenet a „test szerinti életből” a „Lélek szerinti életbe” (vö. Róm 8,3-13). Következőleg Krisztus üdvözítő vezetésének és a tanítványvoltnak elfogadását jelenti.

Az Egyház mindenkit hív erre a megtérésre, Keresztelő János – aki az Úr útját előkészítette, amennyiben „hirdette a bűnbánat keresztségét a bűnök bocsánatára” (Mk 1,4) – és maga Krisztus példája szerint, „aki miután Jánost börtönbe vetették, visszatért Galileába, és ott hirdette Isten Evangéliumát: Az idő betelt, közel van az Isten országa. *Tartsatok bűnbánatot és higgyetek az Evangéliumban*” (Mk 1,10.15).

A megtérésre szólító hívás, melyet a misszionáriusok a nem keresztényekhez intéznek, napjainkban vita vagy elhallgatás tárgya lett, mert „prozelitizmusnak” tekintik. Azt mondják, elegendő az embert több emberségre segíteni vagy a saját vallásának hűségesebb követésére buzdítani, avagy elegendő közösségeket életre hívni, amelyek alkalmasak az igazságosság, a szabadság, a béke és a szolidaritás szolgálatára. De közben elfelejtik, hogy minden embernek joga van Isten „jó hírének” megismerésére, amely Jézus Krisztusban vált ajándékká és nyilvánvalóvá. Az ember így tudja megvalósítani saját hivatását. E tény nagysága kitűnik Jézusnak a samaritánus asszonyhoz intézett szavaiból: „Ha te ismernéd Isten ajándékát”, és az asszonynak az általa fel nem fogott, mégis lelkes kéréséből: „Uram, adj nékem ilyen vizet, hogy ne szomjazzam többé” (Jn 4,10.15).

Szent II. János Pál pápa: Pastores dabo vobis

II. János Pál pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz, a papokhoz és az egész katolikus egyház minden hívőjéhez a papképzésről korunk körülményei között

vö. Mk 1,16-20

60. A nagyszemináriumot s a hozzá hasonló szerzetesházakat a II. Vatikáni Zsinat szükségesnek ítélte a papnövédek neveléséhez,⁹¹ amit a Szinódus a következő szavakkal erősített meg: „A nagyszeminárium intézményét mint a nevelés legjobb helyét újra meg kell szilárdítanunk. Ez a kifejezetten a papnövédek nevelését szolgáló ház, megfelelő előljárókkal a közösségi és hierarchikus élet fizikailag is rendes tere. Az intézmény századok óta nagyon sok gyümölcsöt termelt az egész földkerekségen.”⁹²

A szeminárium úgy jelenik meg, mint meghatározott tér egy bizonyos időre; mindazonáltal a szeminárium elsősorban fokozatosan nevelő közösség: egy olyan közösség, melyet a püspök alapított, hogy mindazoknak, akiket az Úr, mint az apostolokat, szolgálatra hívott, olyan nevelésben részesítse, mint amelyet az Úr az apostoloknak tartott fenn. Az Evangéliumokból ugyanis látszik, hogy az apostoli szolgálat föltétele a Jézussal hosszabb időn át megélt közösség. Ez a Tizenkettőtől megkövetelte, hogy önként és határozottan elhagyják szülőhelyüket és megszokott munkájukat, sőt még legközelebbi hozzátartozóikat is, amit bizonyos értelemben az Úr minden tanítványától megkíván (vö. *Mk 1,16-20; 10,28k; Lk 9,23.57-62; 14,25-27*). Már többször szoltunk arról a Márk által ránk hagyományozott kapcsolatról, mely az apostolokat Krisztushoz és egymáshoz kötötte: mielőtt ugyanis az Úr elküldte őket prédikálni és beteget gyógyítani, „magához hívta őket” (*Mk 3,14*).

A szeminárium tehát természete szerint folytatása az Ő szavát hallgató, a húsvét felé zarándokló, s a Szentlélek ajándékát a küldetéshez váró, Jézus körül élő apostolok

---

⁹¹ OT 4. p

⁹² 20. javaslat

közösségének. Ez az eszmény arra indítja a szemináriumot, hogy a sokféle változás és viszontagság közepette, melyekben mint *emberi intézménynek* része volt, találja meg azt a formát, melyben hű tud maradni az evangéliumi értékekhez és megfelelő választ tud adni a kor szükségletei és körülményei szerint.

A szeminárium önmagában az *Egyház életének egyedülálló megtapasztalása*. Benne ugyanis a püspök a rektor és a többi nevelők közös és felelősségteljes szolgálata által van jelen. E szolgálatot a püspöknek kell szüntelenül buzdítania, hogy a tanítványok a megfelelő pásztori és apostoli nevelés által éretté váljanak. A közösség minden egyes tagját a Lélek gyűjti össze testvéri egységben a szemináriumban, s valamennyien a saját ajándékukkal járulnak hozzá, hogy a növendékek a hitben és a szeretetben növekedjenek, méltón készüljenek a papság fölvételére, s így meg tudják jeleníteni az Egyházban Krisztust, a Jó Pásztort.

Már pusztán emberileg is arra kell törekednie a nagyszemináriumnak, hogy „mély barátsággal és szeretettel összefogott közösség, szinte egy örömben élő család legyen”.⁹³ Keresztény szempontból, miként a Szinódus Atyái tanítják, a szemináriumnak „az egyházi közösség” képévé kell válnia... „az Úr tanítványainak közösségévé, melyben ugyanazt a liturgiát végzik, az imádságos lelkületet életté váltják, s melyet naponta Isten Igéjének elmélkedése, az Eucharisztia vétele, a testvéri szeretet és az igazságosság gyakorlása formál; olyan közösséggé, melyben a közösségi élet folyamán Krisztus Lelke és az Ő Egyháza iránti szeretete ragyog föl.”⁹⁴ Az egyházi életről, melyet a szemináriumban ki kell alakítani és gyakorolni kell, a Szinódus Atyái ezt tanítják: „Mint egyházi közösség – legyen akár egyházmegyei, egyházmegyeközi vagy szerzetesi szeminárium – ápolja a püspökükkel és a presbitériummal való összetartozás érzését a jelöltekben, azáltal, hogy megtanítja őket osztozni azok reményében és aggodalmaiban, s e nyitottságukat fokozatosan kiterjeszti az egyetemes Egyház szükségleteire is.”⁹⁵ A papnövendékek lekipásztori képzése és szolgálata érdekében – mely természetesen egyházi jellegű – a szemináriumot ne egyszerűen kollégiumnak vagy iskolának tekintsék, hanem bensőséges és sajátosan egyházi közösségnek, mely föleleveníti a Tizenkettő Jézus körüli életét.⁹⁶

Szent II. János Pál pápa: Veritatis splendor

II. János Pál pápa enciklikája a Katolikus Egyház minden püspökének az Egyház erkölcsstanának

néhány alapvető kérdéséről

Mk 1,15

„Mester, mi jót kell tennem, hogy örök életem legyen?”

8. A szív mélyéről merül föl a kérdés, mellyel a gazdag ifjú a Názáreti Jézushoz fordult; *minden emberi élet lényeges kérdése, melyre válaszolni kell*, mert az erkölcsi jó megtételéhez és az örök élethez tartozik. Az ifjú, aki Jézushoz beszél, jól tudja, hogy kapcsolat van az erkölcsi jó és életének beteljesedése között, mert jámbor izraelita, aki az Úr Törvényének árnyékában élt. Abból, hogy Jézust kérdezi, nem következtethetünk arra, hogy nem ismerte a Törvény választ. Inkább azt kell hinnünk, hogy Jézus személyének varázsa új kérdéseket támasztott benne az

⁹³ Ua.

⁹⁴ Ua.

⁹⁵ Ua.

⁹⁶ Insegnamenti VI,1: 173. (A pápa beszéde a Capranica Collegium növendékeihez 1983. I. 21-én)

erkölcsi jóról. Szükségét érzi a találkozásnak Azzal, aki prédikációját ezzel az új és alapvető hírrel kezdte: „Az idő betelt és közel van az Isten országa; térjete meg és higgyetek az evangéliumnak.” (Mk 1,15)

A mai embernek újra Krisztus felé kell fordulnia, hogy választ kapjon tőle arra, hogy mi a jó és mi a rossz. Ő a Mester, a Föltámadott, aki az életet önmagában hordja és mindig jelen van Egyházában és a világban. Ő az, aki föltárja a hívők előtt a Szentírást, és azáltal, hogy teljesen kinyilatkoztatja az Atya akaratát, az igazságot tanítja az erkölcsi cselekvésről. Krisztus – az üdvösség forrása és csúcsa, az emberi történelem Alfája és Ómegája (vö. Jel 1,8; 21,6; 22,13) – kinyilatkoztatja az ember állapotát és teljes hivatását. Ezért „az ember, ha szíve mélyéig érteni akarja önmagát – s nem csak futó pillantást vet önmagára, mellyel tökéletlenül, gyakran csak felszínesen, látszólagos magyarázatokat és szabályokat talál életében – Krisztushoz kell mérnie önmagát félelmeivel és kétségeivel, gyöngeségével és bűnösségével, életével és halálával. Mindenével, amije van, együtt kell behatolnia Krisztusba; magáévá kell tennie, magára kell öltenie a megtestesülés és a megváltás teljes igazságát, hogy újra megtalálhassa önmagát. Ha ez a belső folyamat lejátszódik benne, az ember nemcsak Isten előtt borul le imádással, hanem önmaga iránt is csodálatra ébred.”⁹⁷ Ha tehát be akarunk hatolni az evangéliumi erkölcs szívébe és meg akarjuk ismerni mélységes és változhatatlan tartalmát, gondosan meg kell vizsgálnunk az evangéliumi gazdag ifjú által föltett kérdést, s még inkább a Jézus által adott választ, és engednünk kell, hogy Ő vezessen minket. Jézus ugyanis finom pszichológiai érzékkel válaszol, s szinte kézenfogva vezeti az ifjút lépésről lépésre a teljes igazság felé.

vö. Mk 1,15

107. *Az evangelizáció – s még inkább az „új evangelizáció” – mindig magában foglalja az erkölcs hirdetését és előadását is.* Maga Jézus az Isten országát és a maga üdvözítő szeretetét hirdetve hitre és megtérésre szólított föl (vö. Mk 1,15). Péter a többi apostollal együtt a Názáreti Jézus föltámadását hirdetve egy új utat mutatott az életre, olyan utat, „melyet követni kell, ha valaki a föltámadott Krisztus tanítványa akar lenni” (vö. Apcsel 2,37-41; 3,17-20.).

Az új evangelizáció, miközben hirdeti a keresztény erkölcs alapjait és tartalmát, akkor hiteles, s akkor szabadul föl minden missziós ereje – még inkább, mint a hit igazságainak hirdetése esetén –, amikor nemcsak a *hirdetett szó*, hanem a *látott ige* által is történik. Pontosabban a *szent élet* – mely Isten népe annyi alázatos és az emberek szeme előtt gyakran elrejtett tagjában fölragyog – jelenti a legegyszerűbb és legvonzóbb utat arra, melyet követve azonnal föl tudjuk fogni az igazság szépségét, Isten szeretetének szabadító erejét, az Isten minden törvénye és követelménye iránti, a legnehezebb körülmények között is föltétlen hűség nagyszerűségét. Ezért az Egyház a maga erkölcsi pedagógiájában mindig buzdította a híveket, hogy a szentekben – férfiakban és nőkben, elsősorban Isten „kegyelemmel teljes” és „egészen szent” Szűz Anyjában – keressék és találják meg a példaképet, az erőt és az örömet ahhoz, hogy Isten parancsolatai és az evangélium boldogságai szerint éljenek.

A szentek élete, Isten jóságának tükörképe – annak, aki „egyedül jó” – nemcsak igaz hitvallás és impulzus arra, hogy a hit másoké is legyen, hanem Istennek és az ő végtelen szentségének megdicsőítése is. A szent élet tehát teljesen kifejezi és megvalósítja azt a hármass *prófétai, papi és királyi feladatot*, melyet minden keresztény megkap a „vízből és Szentlélekből” (Jn 3,5) való újjászületés szentségének ajándékaként. A keresztény erkölcsi életének „lelki kultusz” értéke van (Róm 12,1; vö. Fil 3,3), mert Isten dicsőségének és szentségének abból a kimeríthetetlen forrásából táplálkozik, ami a szentségek, főként az Eucharisztia. A keresztény ember ugyanis, részesedvén a kereszt áldozatában, közösségbe kerül Krisztus ajándékozó szeretetével, alkalmassá és elkötelezetté válik arra, hogy ugyanezt a szeretetet

---

⁹⁷ Redemptor Hominis enc.10. p

élje az élet minden helyzetében és cselekedetében. Azerkölcsiségben mutatkozik és valósul meg a keresztény ember királyi szolgálata is: s minél inkább engedelmeskedik a kegyelem segítségével a Szentlélek új törvényének, annál inkább növekszik a szabadságban, melyre meghívást kapott az igazság, a szeretet és az igazságosság szolgálata által.

Szent II. János Pál pápa: Ut unum sint

II. János Pál pápa enciklikája az ökumenikus törekvésekről

Mk 1,15

15. A kezdetekből, a keresztény lelkiismeret parancsából elindulva az ökumenikus úton az egység felé a II. Vatikáni Zsinat elsősorban *a szív megtérésének szükségességét* emeli ki. A „betelt az idő és közel van az Isten országa” messiási hír és az azt követő „térjete meg és higgyetek az evangéliumnak”⁹⁸ fölszólítás, melyekkel Jézus a küldetését kezdte, azok a lényeges elemek, melyeknek minden új kezdetben jelen kell lenniük. Az Egyház üdvözítő útjának minden szakaszán ez az evangelizáció alapvető igénye, de különösen fontos abban a folyamatban, melyet a II. Vatikáni Zsinat indított el azzal, hogy a megújulásba belefoglalta a keresztények egységének ökumenikus feladatát: „*Igazi ökumenizmus nincs a szív megtérése nélkül.*”⁹⁹

A zsinat mind az egyéni, mind a közösségi megtérésre hív. Minden keresztény közösség annyiban törekszik az egységre, amennyire hűséges az evangéliumhoz. Amikor keresztény hivatásokat élő személyekről van szó, az evangélium belső megtéréséről, a lélek megújulásáról beszél.¹⁰⁰

Mindegyikünknek radikálisabban meg kell térnünk tehát az evangéliumhoz és – anélkül, hogy egy pillanatra is szem elől tévesztenénk Isten tervét – meg kell változtatnunk a látásunkat. Az ökumenizmussal „Isten csodatetteinek” szemlélését új távlatok gazdagítják, melyekben a Szentháromság kegyelme működik: annak észrevétele, hogy a Szentlélek tevékenykedik a többi keresztény közösségben, az életszentség példáinak fölfedezése, a szentek határtalan közössége gazdagságának megtapasztalása, a keresztény elkötelezettség váratlan szempontjaival való találkozás. Ezzel egyidejűleg kitágul a bűnbánat tere is: tudatosulnak bizonyos, a testvéri szeretetet sértő kizárások, bizonyos meg nem bocsátások, bizonyos, a „többiek” – az Evangélium szellemével ellenkező – elítélésébe zárkozó gőg, rosszindulatú előítéletből fakadó lebecsülés. Így a keresztények belső életét jellemzi az ökumenikus törekvés és arra hivatottak, hogy engedjék magukat ennek megfelelően formálni.

Szent II. János Pál pápa: Vita consecrata

II. János Pál pápa szinodus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz és papokhoz a szerzetesrendekhez és szerzetesi kongregációkhoz, az apostoli élet társaságaihoz, a világi intézményekhez és minden hívőhöz az Istennek szentelt életről és annak küldetéséről az Egyházban és a világban

vö. Mk 1,16-20

---

⁹⁸ Mk 1,15

⁹⁹ UR 7

¹⁰⁰ vö. uo.

A Fiú által: Krisztus nyomában járva

18. A Fiú, az Atyához vezető út (vö. *Jn 14,6*) mindazokat, akiket az Atya neki adott (vö. *Jn 17,9*), követésre hív, mely meghatározza létüket. Egyesektől azonban – nevezetesen az Istennek szentelt személyektől – teljes elkötelezettséget kíván, ami azzal jár, hogy mindent elhagynak (vö. *Mt 19,27*), hogy bensőséges kapcsolatban éljenek Vele¹⁰¹ és kövessék Őt bárhova megy (vö. *Jel 14,4*).

Jézus arcán (vö. *Mk 10,21*) – aki „a láthatatlan Isten képmása” (*Kol 1,15*), az Atya dicsőségének ragyogása (vö. *Zsid 1,3*) – örök és mérhetetlenül nagy, az Ő létében gyökerező szeretet mélysége szemlélhető.¹⁰² Aki engedi, hogy ez a szeretet megragadja, annak mindent el kell hagynia és követnie kell Jézust (vö. *Mk 1,16-20; 2,14; 10,21.28*). Mint Pál, ő is minden mást „veszteségnek tart, mert Jézus Krisztus ismerete fölülmúl mindent”, és vele összevetve mindent „szemétnak” tart, „hogy Krisztust megnyerje” (*Fil 3,8*). Arra vágyódik, hogy érzületének és életformájának elsajátításával elmerüljön Benne. A minden elhagyása és az Úr követése (vö. *Lk 18,28*) minden idők minden meghívottjára érvényes program.

Az evangéliumi tanácsok, melyek révén Krisztus egyeseket arra hív, hogy osztozzanak szűzi, szegény és engedelmes életében, azokban, akik ezt elfogadják, föltételezi és megmutatja a *kifejezett kívánságot a tökéletes azonosulásra Vele*. „Engedelmességben, tulajdon nélkül és tisztaságban élve”¹⁰³ az Istennek szentelt személyek megvallják, hogy Jézus a mintakép, akiben minden erény beteljesedett. Az Ő tiszta, szegény és engedelmes élete úgy jelenik meg, mint az evangélium legradikálisabb megvalósítása a földön, egy *isteni* életforma, mert az Istenember, az egyszülött Fiú vállalta magára, mint az Atyával és Szentlélekkel való kapcsolatának kifejezését. Ezen az alapon beszélt a keresztény hagyomány mindig is *az Istennek szentelt élet objektív tökéletességéről*.

Emiatt vitathatatlan, hogy az evangéliumi tanácsok gyakorlása különösen mély és termékeny részesedés *Krisztus küldetésében* is, az első tanítvány, a Názáreti Mária példája szerint, aki elfogadta, hogy teljes önátadásával Isten üdvözítő tervének szolgálatába álljon. Minden küldetés ugyanazzal a magatartással kezdődik, amit Mária az angyali üdvözlétkor fejezett ki: „Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.” (*Lk 1,38*)

Krisztushoz hasonlóan az Isten országának szentelve

22. Az Istennek szentelt élet a Szentlélek készítésére „kifejezettebben követi és az Egyházban mindig láthatóvá teszi”¹⁰⁴ azt az életformát, melyet Jézus, akit országáért az Atya megszentelt és a világba küldött, magára vállalt és az Őt követő tanítványok számára meghatározott (vö. *Mt 4,18--22; Mk 1,16--20; Lk 5,10--11; Jn 15,16*). Jézus Istennek-szenteltsége világosságánál minden szentség forrásának, az Atyának kezdeményezésében fedezhetjük föl az Istennek szentelt élet ősforrását. Ugyanis Jézus maga az, akit „Isten fölkent Szentlélekkel és erővel” (*ApCsel 10,38*), „akit az Atya megszentelt és a világba küldött” (*Jn 10,36*). A Fiú magához ölelve az atyai konszekrációt, viszonzásul Neki szenteli magát az emberekért (vö. *Jn 17,19*): tiszta, engedelmes és szegény élete az Atya tervével való gyermeki és tökéletes azonosulásának kifejeződése (vö. *Jn 10,30; 14,11*). Tökéletes önátadása földi élete minden mozzanatának a megszentelő Istennek-szenteltség jelentését adja.

¹⁰¹ vö. 16. javaslat

¹⁰² vö. II. János Pál pápa: Redemptionis donum apostoli levél, 3

¹⁰³ Assisi Szent Ferenc: Regula bullata I,1

¹⁰⁴ LG 44

Ő az engedelmisség maga, aki nem azért szállt alá az égből, hogy a saját akaratát tegye, hanem annak akaratát, aki Őt küldte (vö. Jn 6,38; Zsid 10,5.7). Egész életmódját és cselekvési stílusát az Atya kezébe helyezi (vö. Lk 2,49). Gyermeki engedelmisséggel magára veszi a szolgálai állapotot: „Kiüresítette magát, és olyan lett, mint egy rabszolga, ... és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.” (Fil 2,7--8) Az Atya iránti engedelmisségben Krisztus – jóllehet elismeri és védelmezi a házastársi élet méltóságát és szentségét – szüzi életet él, és így föltárja a szüzesség nagy értékét és titokzatos lelki termékenységét. Az Atya tervével való azonosulása nyilatkozik meg szegénységében is: „Ő, aki gazdag volt, értetek szegénnyé lett, hogy titeket szegénysége által gazdaggá tegyen.” (2Kor 8,9) Tökéletes szegénysége mutatkozik meg abban, hogy mindenét az Atyának ajándékozza.

Az Istennek szentelt élet élő emlékezés Jézus élet- és cselekvésmódjára, arra, ahogyan a megtestesült Ige az Atya és a testvérek színe előtt viselkedett. Az Istennek szentelt élet ugyanis az Üdvözítő életének és tanításának eleven hagyománya.

XVI. Benedek pápa: Verbum domini

XVI. Benedek pápa Szinódus utáni apostoli buzdítása Isten szaváról az egyház életében és küldetésében a püspököknek, a klérusnak, az Istennek szentelt személyeknek és a laikus hívőknek

vö. Mk 1,14-15

A Szó és Isten országa

93. Éppen ezért az Egyház küldetését nem tekinthetjük tetszés szerint végezhető, illetve az Egyház életének mellékes tevékenységeként. Hanem arról van szó, hogy engednünk kell, hogy a Szentlélek tegyen minket hasonlónak Krisztushoz azáltal, hogy részesít az Ő küldetésében: „ahogy az Atya küldött engem, én is küldelek titeket” (Jn 20,21). Maga a Szó sürget, hogy forduljunk a testvérek felé: a Szó az, mely megvilágosít, tisztít, megtérít; mi csak az Ő szolgálai vagyunk.

Tehát egyre inkább újra föl kell fedoznünk a Szó hirdetésének szépségét és fontosságát, hogy Istennek Krisztus által hirdetett Országa eljöjjön. Megújítjuk az egyházatyáknál annyira megszokott gondolatot, hogy a Szó hirdetésének tárgya Isten Országa (vö. Mk 1,14-15), ami nem más, mint maga Jézus személye (az Autobaszileia), ahogy Órigenész mondja.¹⁰⁵ Az Úr minden korszak minden emberének fölkínálja az üdvösséget. Valamennyien látjuk, mennyire fontos, hogy Krisztus világossága az emberiség egészét megvilágosítsa: a családot, az iskolát, a kultúrát, a munkát, a szabadidőt és a társadalmi élet minden szektorát.¹⁰⁶ Nem vigasztalni, hanem megindítani kell, olyan szavakkal, melyek megtérésre hívnak, és lehetővé teszik a Vele való találkozást, s ennek következtében új emberiség születik.

---

¹⁰⁵ vö. In Evangelium secundum Matthaeum 17,7: PG 13, 1197B; Szent Jeromos: Translatio homiliarum Originis in Lucam, 36. in: PL 26, 324–325

¹⁰⁶ vö. XVI. Benedek pápa: Homilie zur Eröffnung der XII. Ordentlichen Generalversammlung der Bischofssynode (5. X. 2008) in: AAS 100 (2008), 757

2.3.Liturgikus vonal

2.3.1. Evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának szövegeivel

A mai *evangélium* (Mk 1, 14-20) Jézus nyilvános fellépésének kezdetéről tanúskodik, amikor elkezd hirdetni: „Betelt az idő, közel van az Isten országa. Térjete meg, és higgyetek az evangéliumban”. Valamint ehhez kapcsolódóan az első tanítványok meghívását, akik mindent hátrahagyva Jézus mellé szegődnek. Ennyiben az előző heti evangéliumhoz is kapcsolódik a mai szakasz, hiszen az ottani evangéliumban és a liturgiában is fontos motívum volt Krisztus követése.

A *kezdőének* egy zsoltárból vett részlet (Zsolt 95, 1. 6), mely a liturgia kontextusában Krisztus fellépéséhez kapcsolódik, aki bár földi élete során egyszerű és szerény volt, a későbbi megismerése során azonban a hívő nép megtapasztalta, ő az, akiről már jóval korábban így szóltak: „Énekeljete az Úrnak új éneket, minden föld az Úrnak énekeljen. Színe előtt jár a fényesség és a fönség, szentélyében erő és dicsőség!”. Az „új ének” azt is jelzi, Jézus fellépésével valami egészen új kezdődik.

A *kezdő könyörgésben* Krisztus követéséért hangzik el az imádság, azért foházkodik, hogy az apostolok nyomában szent Fia nevében „minél több jót tegyünk”.

Az *olvasmány* (Jón 3, 1-5. 10) Jónás történetét beszéli el, aki Jézushoz hasonlóan a megtérésre kellett, hogy felhívja Ninive lakóit. Míg itt azonban a felszólítás fenyegetéssel párosul (bár később ez sem következett be), Jézus fellépése kezdetén már csak a meghívást tolmácsolja.

A *válaszos zsoltár* (Zsolt 24, 4bc-5ab. 6-7bc. 8-9) szintén az Úr követésének vágyának ad hangot: „Utaidat, Uram, mutasd meg nékem, ösvényeidre taníts meg engem! Taníts és vezess igazságod szerint”.

A mai alkalommal a *szentlecke* (1 Kor 7, 29-31) sokban kapcsolódik az evangéliumi szakasz hangvételéhez és tartalmához. A végidő közelségét érzi és érezteti, s ennek fényében az evilági dolgok relatív fontosságára emlékeztet. Természetesen nem tudjuk, mikor jön el valóban az utolsó nap, hiszen azt csak az Atya tudja, ahogy később maga Jézus beszél erről, szintén Márknál: „azt a napot vagy órát senki sem tudja, az ég angyalai sem, sőt még a Fiú sem, csak az Atya. Vigyázzatok, legyetek éberek, mert nem tudjátok, mikor jön el az idő” (Mk 13,32-33). De pont ezért, mivel nem tudjuk a pontos időpontot, mindig úgy kellene élni, hogy készen legyünk a végső számadásra. Ez nem jelentheti evilági kapcsolataink és életünk semmibe vételét, a szentlecke azonban egy nagyon fontos tényre emlékeztet bennünket: „ez a világ elmúlik” – arra tanít tehát, hogy tudjuk helyén kezelni a világ dolgait, az életünk kisebb-nagyobb eseményeit, tudjuk magunkat függetleníteni tőlük, s tekintetünket mindig tartsuk a végső célon.

Az *alleluja vers* a mai napon is az őt követő evangélium felhívását idézi: „Közel már az Isten országa, higgyetek az örömhírnek!” (Mk 1,15).

Az *egyetemes könyörgésekben* is megjelenik az Úr követésének motívuma: „Add, Urunk, hogy a világ mindenkor meghallja intő szavadat!” (első könyörgés). A papi záró könyörgésben a követés mellett a bűnbánat és bűnbocsánat is megjelenik, ezzel tovább kapcsolódva az evangéliumhoz: „Add, hogy Szentatyánk és püspökeink az apostolok nyomdokain járjanak!” (második könyörgés); „Urunk, te a bűnbánóknak kegyesen megbocsátasz, és tiednek örök jutalmat ígérsz. Add, hogy szent Fiadat buzgón kövessük, és jutalmadat mindnyájan elnyerjük!”.

A felajánló könyörgésben az üdvösségért való imádság kapcsolható az üdvösséghez, amit Jézus hirdetett meg fellépésekor.

A két választható *áldozási ének* közül mindkettőben megjelenik az Úr követének, illetve a hozzá való közeledés motívuma: „Járuljatok az Úrhoz, és eláraszt a fény benneteket, és arcotokat nem érheti szégyen” (Zsolt 33, 6); „Én vagyok a világ világossága. Aki követ, nem jár többé sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága – mondja az Úr”. (Jn 8,12).

Az áldozás utáni könyörgés hasonlóképp az Úrnak való szolgálatot emeli ki, amire Jézus is meghívott: „Kérünk, mindenható Istenünk: add, hogy éltető kegyelmed erejéből mindig boldogan szolgáljunk neked. Krisztus, a mi Urunk által”.

2.3.2. Liturgikus énekek

<https://www.youtube.com/watch?v=dqlo7P8OPE0>

Nézz testvér fel

(ÁLDJAD ÉN LELKEM AZ URAT! VÁLOGATÁS A KATOLIKUS KARIZMATIKUS MEGÚJULÁS DALAIBÓL: 133.)

D fism
Nézz testvér fel, az Úr van itt,
G A D
lángoljon a szívünk!
G fism hm
Közel van már üdvösségünk,
G em A G A7 D
jöjj el Jézusunk, jöjj el Jézusunk!;

D fism
Kerestem arcodat Uram,
G A D
lehajoltál énhozzám.
D fism
Félelmek, bűnök téptek,
G A D
de Te meggyógyítottál.

Figyelme szeretőn kísér,
meghallgatja az imánk.
Gyötrelmeinkben vigaszt nyújt,
ezért áldja Őt a szánk.

Jöjjön, ki szomjas és igyék,
aki hisz, élni fog.
Szívének rejtett mélyéből

az élő víz felbuzog!

[Miután Jánost fogságba vetették, elment Jézus Galileába, és így hirdette az Isten evangéliumát: „Betelt az idő, és elközelített már az Isten országa: térjete meg, és higgyetek az evangéliumban.”] (Mk1,14.15)

<https://www.youtube.com/watch?v=pC3tTdLObjM&t>

Mester hol lakol?

(Az akkordos forrás: ertekkereso.hu/doc/kantor/gitaroktatas/Gitaroktatas_fuzet.doc)

(Szentlélek jöjj! Zöld könyv: 291. dal)

<p style="text-align: center;">Jöjjetek hozzám....</p> <p>E H A E Mester hol lakol, Jézus merre jársz Fism E H Mutasd meg, hogy hol van az ország E H A E Mester hol lakol, kérünk, válaszolj Fism H H⁷ Hogy merre visz az út.</p> <p>Refrén: G Am Jöjjetek hozzám, lássátok D G Jöjjetek hozzám kik megfáradtatok,</p>	<p>Em Am Töröljük le együtt a világ könnyeit D H Gyógyítsuk meg együtt a világ sebeit G Am Jöjjetek hozzám, érintsetek D G Jöjjetek hozzám, és bátran higgyetek Em Am Szeressétek egymást, mint én szerettelek D H Ímé az Ország itt van köztetek</p> <p style="text-align: center;">E E / A E / E E E H /:Totus tuus (3x).....Teljesen a tied:!</p>
--	---

[Miután Jánost fogságba vetették, elment Jézus Galileába, és így hirdette az Isten evangéliumát: „Betelt az idő, és elközelített már az Isten országa: térjete meg, és higgyetek az evangéliumban.”] (Mk1,14.15)

<https://www.youtube.com/watch?v=QsOjgvg2Ajw>

Alleluja keressétek előbb

(ÁLDJAD ÉN LELKEM AZ URAT! VÁLOGATÁS A KATOLIKUS KARIZMATIKUS MEGÚJULÁS DALAIBÓL: 11.)

D A hm fism
Alleluja, allelu-alleluja,
G D em7A
alleluja, allelu - ja.
D A hm fism
Alleluja, allelu-alleluja,
G D em7AD
alleluja, allelu-ja.

Keressétek előbb Isten országát,
és az Ő igazságát,
és mindenek megadatnak néktek,
alleluja-alleluja!

Nem csak kenyérrel él az ember,
hanem minden igével,
mely az Isten szájából származik,
alleluja-alleluja!

[Amikor a Galileai-tenger partján járt, meglátta Simont és Andrást, a Simon testvérét, amint hálót vetettek a tengerbe, mivel halászok voltak; és így szólt hozzájuk Jézus: „Jöjjetek utánam, és emberhalászokká teszek benneteket.” Erre azok a hálókat otthagya azonnal követték őt. Amikor kissé továbbment, meglátta Jakabot, a Zebedeus fiát és Jánost, a testvérét, amint a hálóikat rendezgették a hajóban; és azonnal elhívta őket, azok pedig apjukat, Zebedeust a napszámosokkal együtt a hajóban hagyva, elmentek őutána.]

(Mk1,16-20)

<https://www.youtube.com/watch?v=2epm1iOwPGA>

Gyermekem én szomjazom

(ÁLDJAD ÉN LELKEM AZ URAT! VÁLOGATÁS A KATOLIKUS KARIZMATIKUS MEGÚJULÁS DALAIBÓL: 59.)

(Capo II.)

(Előjáték: D D4 D D4)

D C

[:Gyermekem, én szomjazom,

C G D

vágyom a szíved után.:]

C D em A

Maradj mindig énbennem, nézd Szívemet!

C D em A A4 A

Maradj mindig énbennem, lásd húségem!

Maradj mindig énbennem, békére lelsz!

Maradj mindig énbennem,

igaz lesz életed!

Maradj mindig énbennem, figyeld igémet!

Maradj mindig énbennem, szeresd testvéred!

Ne aggódj és ne félj már, bízz énbennem!

Felüdítem lelkedet, add át életed!

[Amikor a Galileai-tenger partján járt, meglátta Simont és Andrást, a Simon testvérét, amint hálót vetettek a tengerbe, mivel halászok voltak; és így szólt hozzájuk Jézus: „Jöjjetek

utánam, és emberhalászokká teszek benneteket.” Erre azok a hálókat otthagya azonnal követték őt. Amikor kissé továbbment, meglátta Jakabot, a Zebedeus fiát és Jánost, a testvérét, amint a hálóikat rendezgették a hajóban; és azonnal elhívta őket, azok pedig apjukat, Zebedeust a napszámosokkal együtt a hajóban hagyva, elmentek őutána.]

(Mk1,16-20)

<https://www.youtube.com/watch?v=pbDijRMMAGg>

Jézus vár terád

(ÁLDJAD ÉN LELKEM AZ URAT! VÁLOGATÁS A KATOLIKUS KARIZMATIKUS MEGÚJULÁS DALAIBÓL: 94.)

em hm
|: Jézus vár terád,
C
Lelkét küldi hozzád,
D
mert közel jön Ő,
em
irgalmas Üdvözítő. :|

am D hm C
Jöjjetek Hozzá, kik szomjazzátok Őt!
am C H7
Bensejéből élő víz forrása fakad!

Jöjjetek Hozzá, kik megfáradtatok!
Meggönyöngíti Jézus nehéz terhetek!

Jöjjetek Hozzá, ti alázatosok!
Nektek akarja adni dicső országát!

[Amikor a Galileai-tenger partján járt, meglátta Simont és András, a Simon testvérét, amint hálót vetettek a tengerbe, mivel halászok voltak; és így szólt hozzájuk Jézus: „Jöjjetek utánam, és emberhalászokká teszek benneteket.” Erre azok a hálókat otthagya azonnal követték őt. Amikor kissé továbbment, meglátta Jakabot, a Zebedeus fiát és Jánost, a testvérét, amint a hálóikat rendezgették a hajóban; és azonnal elhívta őket, azok pedig apjukat, Zebedeust a napszámosokkal együtt a hajóban hagyva, elmentek őutána.]

(Mk1,16-20)

<https://www.youtube.com/watch?v=ygVz5Vj7f6M>

A végtelen ég alatt

(ÁLDJAD ÉN LELKEM AZ URAT! VÁLOGATÁS A KATOLIKUS KARIZMATIKUS MEGÚJULÁS DALAIBÓL: 20.)

(Előjáték : am C D F E am)

F G am F G am
 A végtelen ég alatt a Lélek megragad.
 F G am F G am
 A végtelen ég alatt hallatszik az Úr szava:
 am E7 am G
 Én, az Úr hívtalak,
 C E7 am E7
 hogy az igazságot másokkal megoszod.
 am E7 am G
 Én, az Úr hívtalak,
 C E am E7
 hogy a vakoknak a fényt elhozod.

F G am
 |:Én vagyok az Úr,
 F G am F G am
 dicsőségemet másnak nem adom.:|

Én, az Úr fogom a kezéd
 hogy a börtönből a foglyokat kihozod.
 A régiek elmúltak, én most újat adok.

|:Énekeljete az Úrnak éneket!
 Énekeljete az Úrnak dicséretet!:|

+

Érdekességként egy a témához kapcsolódó arab keresztény dal Egyiptomból:

<https://www.youtube.com/watch?v=t-XBPi3808A>

2.4.Pedagógiai vonal:

2.4.1. Tantörténetek

Salyámosy Éva - Emberhalász leszel

Még egészen ifjú hívő voltam, talán két éves, amikor egy keresztény táborba, Spanyolországba mentünk üdülni a barátaimmal. Voltak köztük olyanok, akiket már abból a táborból ismertem, ahol megtértem, a Mátrában és voltak köztük újak is. Testvérek más gyülekezetekből.

Dániában voltunk, egy hegy tetején, és amikor lementünk fürödni a tengerpartra mindig a városkán mentünk át. Ez egy halászfalucska lehetett, s rám nagy hatással voltak a halászok. Főleg azért, mert még soha nem voltam ilyen helyen és soha nem láttam emberközélebről azt, ahogy művelik, ahogy a hálókat rendezgetik, és ahogy a feleslegessé vált halhulladékkal törődnek. Kicsit arrébb sétálgatva vastag zsinórfélét találtam, melyek több színben is pompáztak. De nem a szakadás nyomait láttam rajtuk, hanem vágási nyomokat. Rögtön felkeltette az érdeklődésemet és megkérdeztem, hogy mik ezek.

A halászok elmondása szerint halászháló darabok. Amikor visszajönnek a halászatból, akkor gondosan átnézik a hálót és kijavítják. De nem ám úgy, hogy a szakadozott részeket pótolják, hanem úgy, hogy a szakadni látszó, vagy gyanús részeket kivágják és helyükbe új, jó teherbírású részt kötnek. Amint a kezemben tartottam ezeket a hálódarabokat és azon mélyáztam, hogy vajon hányszor járták már meg ezt a mélységet és vajon mi mindent fogtak már ki vele, egyszer csak ott volt a szívemben egy mondat. Emberhalász leszel!

Mint minden hasonló esetben most is megijedtem és azt hittem, hogy biztos csak én gondoltam ki ezt, mert, hogy olvastam már Péter apostol esetében ezt a Bibliában. Igyekeztem ezt kiverni a fejből és nagyon szerettem volna a hálódarabokat is elhajítani jó messzire, hogy ne is lássam többé, de nem tudtam. A hálódarabok ott maradtak a kezemben és csak néztem és néztem. Nem voltam biztos abban, hogy isteni gondolat volt-e, ami most a lelkemben megfogalmazódott, de emberinek nagyon nem hittem. Ott és akkor én sok mindenben töprengtem, de azon, hogy valaki hogy lehetne emberhalász – nos, az volt az utolsó ami akkor eszembe juthatott volna.

Ráadásul nő vagyok. Ráadásul fiatal hívő. Ráadásul még csak nem is apostol, aki felé ezek a szavak elhangzottak. Ráadásul csak egy köznapi hívő, semmi egyházi címem és rangom nincs, hogy ezt komolyan vehessem. Ráadásul ... ráadásul még kipróbált se vagyok... csak egy, a sok hívő közül. De ennek ellenére számot kellett vetnem azzal is, hogy ha valaki nem is vagyok, akkor egyáltalán ki vagyok? Elfogadtam Istent királyomnak, Uramnak és Atyámnak. Ettől fogva én Isten Gyermeke vagyok. Részbe a Bárány Mennyasszonyának, vagyis az Egyháznak. Hívő ember vagyok. ...és Jézus mit is mondott a hívő embereknek? Menjetek el és tegyetek tanítványokká mind a népeket.

Csak álltam ott és nézegettem a „kezemhez ragadt” hálódarabokat. Többféle színből voltak, nem tudom, hogy volt-e ennek jelentősége, de azt mondják sokan, hogy amikor Péter apostolék 154féle halat fogtak ki, az azt jelentette, hogy igen sokrétű és sokféle emberrel fognak majd találkozni. Talán jelenthette a feladat sokszínűségét is... Ettől a perctől kezdve nem bírtam szabadulni a hálódaraboktól.

Később, ott Dániában találtam egy keresztény emléktárgyokat árusító kis boltot és nagy boldogan bementem. Egy képre találtam, ami a mai napig is erőteljesen szól hozzám. A felírta kb. ez magyarul:

Szembeüszni az árral... Egy vízszakaszt mutat, ahol ragadozó halak jönnek szembe egy békésen úszó kis fehér hallal. Úgy tűnik, hogy azonnal benyelik, de valami oknál fogva mégsem... Ezt a képet ugyanúgy nem tudtam letenni és otthagyni, mint a halászháló darabjait. Amikor hazajöttünk, és távolodtam az élménytől, a hálók egy részét kidobtam, mert nem tudtam és nem is akartam elhinni az üzenetüket.

De Isten, úgy vélem, nem haragudott meg ezért. Volt, ami megmaradt és megvan a mai napig is, de a feladat komolysága azóta is itt él a szívemben: Emberhalásszá teszek! Hiszem, hogy mindnyájan azok is vagyunk!

Kép és forrás: <http://evakonyvek.hu/cikk/emberhalasz-leszel>

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó vers

„Amikor Jézus a Galileai-tó partján járt, látta, hogy Simon és testvére, András – halászok lévén – épp hálót vetnek a vízbe. Jézus ezt mondta nekik: „Gyertek, kövessetek, és emberek halászává teszek benneteket.” (Mk 1,16-17)

Túrmezei Erzsébet – Fohász

Keserű kérdések
egész özönével
kínoztam a lelkem.
Feleletet, választ
egyikre se leltem,
nélküled, Úr Jézus.
Kegyelmeddel nyílt meg
mindegyik miértnek
titkos művű zára.
Tebenned találtam
életem céljára.
Tebenned, Úr Jézus.
Most már, bármi fájjon,
minek kérdelek? Tudom,
aranykalászt terem
fájdalmak vetése.
Áldott a Te kezed
minden vezetése.
Csak vezess, Úr Jézus.

Forrás: <http://honlap.parokia.hu/lap/nyirturai-reformatus-egyhazkozseg/cikk/mutat/turmezei-e-versei/>

Jézus ezt mondta nekik: „Gyertek, kövessetek, és emberek halászává teszek benneteket.” (Mk 1,17)

Túrmezei Erzsébet - A minden az minden!

"Minden gondotokat őreá vessétek" 1 Pét 5,7.

"Minden lehetséges a hívőnek" Mk 9,23

"Mindenre van erőm a Krisztusban" Fil 3,20

"Mindenért hálát adjatok" Ef 5,20

Minden gondomat rád vethetem.

Nem csak az apró-cseprő gondokat,
a nagyobbakat is.

Nem csak a nagyokat, nehezeket,
a legkisebbeket is!

Mert a minden, az minden!

És minden lehetséges, ha hiszek.

Lehetetlen, megoldhatatlan,

Elérhetetlen nincsen!

Mert a minden, az minden!

És Tebenned mindenre van erőm.

Mindenre, sokra, kevésre,
szűkölködéssre és bővülködésre...

Testvérek terhét vállamra vennem,

Teeléd vinnem!

Mert a minden, az minden!

S mindenért hálát adhatok.

Derűs napok, borús napok,

Örömök, szenvedések...

Mindent azért adod,

Hogy cél felé segítsen.

Mindenért hálaéneket mondhatok.

Mert a minden, az minden!

Forrás: <http://honlap.parokia.hu/lap/nyirturai-reformatus-egyhazkozseg/cikk/mutat/turmezei-e-versei/>

2.4.3. Evangéliumhoz kapcsolódó foglalkozások

Élménypedagógiai feladat

„Ez János tanúsága, amikor a zsidók papokat és levitákat küldtek Jeruzsálemből hozzá, hogy megkérdezzék őt: *Ki vagy te?*” (Jn 1,19)

"Ki vagy Te?"

Minden játékos kapjon 5 post it papírt. Laponként írjanak fel 1-1 olyan értéket, amik a legjobban meghatározzák őket és az életvezetésüket. A gondolkodásra kapjanak 3-5 percet. Ha elkészültek, akkor az adott játékos(ok) a középre kihelyezett asztalra készítsen(ek) műanyagpoharokból bástyát. Ezek hátuljára ragasszák fel az életük legfontosabb bástyáiként számon tartott post it feliratokat.

Ha egymás megismerése a cél, akkor csak egy játékos üljön ki a bástyája mögé, vele szemben pedig sorakozzon fel 5 vállalkozó szellemű ember, akik tippelni fognak a papírlapokra felírtakra. Ha eltalálták, akkor a kezükbe adott pingponglabdával bele kell találniuk az adott értéket megjelenítő pohárba. Maximum háromszor próbálkozhatnak, aztán a játék megy tovább. A következő tippelő, majd pedig a következő bástyaépítő kerül előtérbe.

Ha a személyes kapcsolatfelvétel a cél, akkor állítsuk párokba a játékosokat. Mindketten kapjanak 5 poharat, 5 post it-et, és 5 pingponglabdát. Ebben az esetben egymásra kell tippelniük és egymás poharaiba kell beletalálniuk.

Csapatversenyként is játszhatjuk! Ekkor az ellentétes csoportba tartozók tippelnek egymás értékeire!

A további szabályalkotás a vezető kreativitásán és a jelenlévők képességein múlik. Nehezítésként megszabhatjuk azt is, hogy az asztalon egyet kell pattannia a pingponglabdának és úgy beleesnie abba a pohárba, amelyen a kitalált érték szerepel. Úgy is játszhatunk, hogy a terem egy távoli pontjából kell egyből beletalálni az adott pohárba.

Ha az adott játékos 3 dobásra sem talált bele a pohárba, az veheti át tőle a lehetőséget, akinek sikerült a következő értéket is kitalálnia. Itt szintén a vezető kreativitásán múlik, hogy 2x3, vagy összesen három lehetőséget ad arra, hogy előbb a saját maga által kitaláltba, majd az előzőleg labdával ki nem töltött pohárba is beletaláljon.

Jó, ha előre megszabjuk, hogy mi történik akkor, ha a labda kiugrik a pohárból. Így is találatként fogadjuk el, vagy újra lehet dobni helyette? Mindegyik esetben az nyer, aki előbb kitalálja és előbb vagy kevesebb dobásból beletalál a társa poharába. Miután mindenki sorra került, összesíthetjük az emberismereti és a dobások sikerességét is, és győztest, győzteseket avathatunk, és rájuk áldást énekelhetünk. pl. Ároni áldás.

Végül pedig beszéljünk az egymásról megismert értékrendekről. Mi az, ami meglepett? Mi az, ami egyértelmű volt? Mi az, amit még úgy gondoltad, hogy az adott játékos fel fog írni? Bővült-e saját értékrended? – miben? miért?

Készítette: Csonka Laura

Templomi feladvány „B” év, Advent 3. Vasárnapjára

„János így válaszolt nekik: Én vízzel keresztelek. De közöttetek áll az, akit ti nem ismertek, aki utánam jön, és én arra sem vagyok méltó, hogy saruja szíját megoldjam.” (Jn 1,26-27)

Dolgozatjavítás

Az alábbi dolgozatban sok hiba van, húzd alá a hibákat és írd le a lap aljára, hogy mi lenne a helyes válasz! Ebben segítségedre van a Szentírás is, ha kinyitod Márk evangéliumának első fejezeténél, és elkezded olvasni. Összesen 12 hiba van elrejtve a szövegben!

Ott voltam Jézus megkeresztelkedésénél.

A szüleim megtudták, hogy a Gangesz partján egy híres próféta tanítja és kereszteli az embereket, ezért az egész családunk odament. A prófétát Péternek hívták, és nagyon furcsa ember volt. Szamárbőrből készült a ruhája, és csak gyógynövényeket evett. Amikor mi odaértünk, már sokan voltak körülötte. Éppen arról beszélt, hogy ő a Messiás, ő vízzel keresztel. Lesz egy másik ember, ő majd Szentlélekkel fog keresztelni.

Egyszer csak mindenki hátrafelé fordult. Azt súgták egymásnak az emberek, hogy megjött Júdeából a Galileai Jézus. Tényleg megjött. Szép, hosszú hajú fiatalember volt, fehér ruhában. Odajött Péterhez, és azt mondta neki, hogy ő is meg akar keresztelkedni. "Azt már nem!" - válaszolta Péter. „Inkább Te keresztelj meg engem!” Egy darabig vitatkoztak, aztán végül is Péter engedett. Hozott egy kancsó vizet a Gangeszből, leöntötte vele Jézust, és ezt mondta: „Megkeresztellek Téged az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.” Erre egy szép galamb szállt Jézus feje fölé, és hallottunk egy dörgéshez hasonló hangot az égből. Azt mondta: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik.” Az egész nagyon szép és ünnepélyes volt, soha életemben nem fogom elfelejteni.

Javított változat:

Ott voltam Jézus megkeresztelkedésénél.

A szüleim megtudták, hogy a **JORDÁN** partján egy híres próféta tanítja és kereszteli az embereket, ezért az egész családunk odament. A prófétát **JÁNOSNAK** hívták, és nagyon furcsa ember volt. **TEVESZŐRBŐL** készült a ruhája, és csak **SÁSKÁT ÉS VADMÉZET** evett. Amikor mi odaértünk, már sokan voltak körülötte. Éppen arról beszélt, hogy **NEM** ő a Messiás, ő vízzel keresztel. Lesz egy másik ember, ő majd Szentlélekkel fog keresztelni.

Egyszer csak mindenki hátrafelé fordult. Azt súgták egymásnak az emberek, hogy megjött **GALILEÁBÓL** a **NÁZÁRETI** Jézus. Tényleg megjött. Szép, hosszú hajú fiatalember volt, fehér ruhában. Odajött **JÁNOSHOZ**, és azt mondta neki, hogy ő is meg akar keresztelkedni. "Azt már nem!" - válaszolta **JÁNOS**. „Inkább Te keresztelj meg engem!” Egy darabig vitakoztak, aztán végül is **JÁNOS** engedett. **ALÁMERÍTETTE A JORDÁN FOLYÓBA** Jézust, és ezt mondta: „Megkereszteltek Téged az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.” Erre a **Szentlélek/ Isten Lelke / Szentlélek** galamb **formájában** szállt Jézus feje fölé, és hallottunk egy dörgéshez hasonló hangot az égből. Azt mondta: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik.” Az egész nagyon szép és ünnepélyes volt, soha életemben nem fogom elfelejteni.

Korrekción: „Megkereszteltek Téged az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.” – ez a fogalmazó elképzelése, teológiailag egészen biztos, hogy nem mondhatta ezt.

Forrás: <http://www.hittansuli.hu/dokumentumok/tanuloknak/jatekos-gyakorlo-feladatok-az-adventi-idore>

2.4.4. Evangéliumhoz tartozó festmények

Udvary Pál Budapest 1900-1987,

Festő. Udvary Géza festőművész fia. A budapesti Iparművészeti és Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mesterei Udvary Géza, Helbing Ferenc, Újváry Ignác, Balló Ede, Olgyai Viktor voltak. Kiállításokon 1918-tól szerepelt. 1924-ben a Nemzeti Szalonban, 1928-ban a Múcsarnokban mutatkozott be műveivel. Művei a Magyar Nemzeti Galériában, a székesfehérvári István Király Múzeumban és a keszthelyi Balatoni Múzeumban találhatóak.

2.5. Kérdések az evangéliumhoz

Hagyom-e, hogy Jézus menjen előttem? Őt követem-e?

Vajon mi alapján választotta ki Jézus a tanítványait?

Melyek egy jó halász tulajdonságai?

3. Oratio – imádság

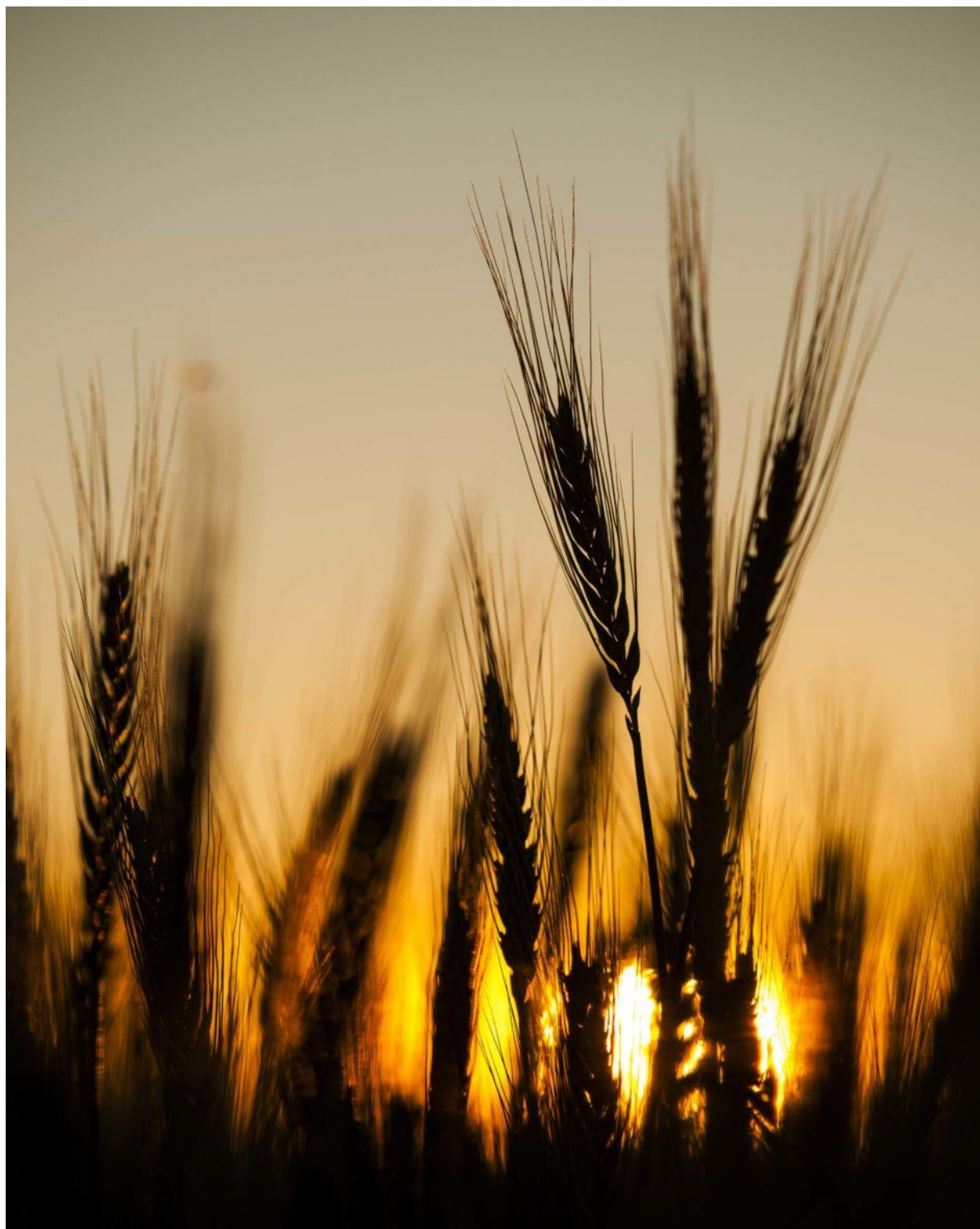
3.1. A szentmise első könyörgése

Mindenható, örök Isten,
irányítsd tetteinket tetszésed szerint,
hogy szent Fiad nevében minél több jót tegyünk.
Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben,
Isten mindörökkön-örökké.

3.2. Szerzetes közösségek imája:

Mennyei Atyám,
Jézus nevében kérlek,
küldd el Szentlelkedet,
hogy mindig hűségesen,
örömmel és szeretettel
tudjam követni Fiadat! Amen.

4. Contemplatio – szemlélődés (fotók)

5. Condivisio – megosztás

5.1. Örömhír megfogalmazások

Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

Az Úr engem is, hív, hogy kövessem és, hogy vele legyek!

Én is vezethetem már tanítványt az emberhalászat küldetésére!

Isten az életünkben adódó munkáinkat úgy tervezte el, hogy miközben végezzük őket, lopva tanítson is általuk.

6. Actio, operáció – tettekre váltás

6.1. Tanúságtétel megfogalmazások

Engem ez az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

Maradjak hűséges minden nap a hivatásomban Jézushoz!

Én is rögtön otthagyjam a nem fontos elfoglaltságomat és Krisztus lábnyomába lépjek!

Megfontoljam mi is az igazán lényeges döntés az Életben.